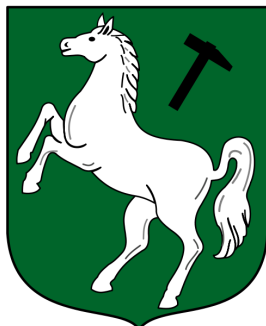

MIASTO KOWARY

**PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA
KOWARY**

Spis treści

PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KOWARY.....	1
Spis ilustracji.....	3
1. Wprowadzenie.....	4
1.1. Podstawa formalna i prawna opracowania.....	5
1.2. Cel opracowania prognozy.....	6
1.3. Zakres i kryteria opracowania.....	6
2. Charakterystyka projektu LPR.....	8
2.1. Ogólna zawartość.....	8
2.2. Cele projektu.....	10
2.2.1. Wskaźniki określające cele rewitalizacji.....	12
2.3. Opis projektów.....	12
2.4. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami.....	15
3. Ocena aktualnego stanu środowiska na obszarze miasta Kowary.....	23
3.1. Jakość powietrza i klimat.....	23
3.2. Powierzchnia ziemi i złoża.....	25
3.3. Środowisko wodne.....	26
3.4. Hałas.....	28
3.5. Przyroda.....	28
Lokalizacja obszaru rewitalizowanego w stosunku do obszarów NATURA 2000.....	35
4. Wpływ realizacji LPR na poszczególne komponenty środowiska.....	35
4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywalnym znaczącym oddziaływaniem.....	35
4.2. Etap realizacji projektów zaliczonych do I i II grupy.....	36
a/ powietrze atmosferyczne.....	36
b/ środowisko gruntowo-wodne.....	37
c/ odpady.....	37
d/ hałas.....	38
e/ przyroda, rośliny.....	38
NATURA 2000.....	39
4.3. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach LPR zaliczonych do I grupy.....	39
a/ powietrze atmosferyczne.....	41
b/ środowisko wodno-gruntowe.....	41
c/ odpady.....	41
d/ hałas.....	41
e/ przyroda, rośliny.....	41
NATURA 2000.....	42
4.4. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach LPR zaliczonych do II grupy.....	42
a/ środowisko wodno-gruntowe.....	43
b/ odpady.....	43
c/ hałas.....	44
d/ przyroda.....	44
NATURA 2000.....	44
4.5. Przewidywane oddziaływania na środowisko.....	45
4.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji LPR.....	51
4.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.....	51
4.8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Programu.....	52
4.9. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.....	53

5. Metody analizy realizacji LPR.....	53
6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	54
7. Materiały źródłowe	56

Spis ilustracji

Rysunek 1. Granice obszaru rewitalizowanego.....	10
Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w pobliżu Kowar (źródło Ministerstwo Środowiska).....	32
Rysunek 3. Rudawy Janowickie (Źródło: Ministerstwo Środowiska).....	33
Rysunek 4. Stawy Karpnickie (Źródło: Ministerstwo Środowiska).....	34
Rysunek 5. Źródła Pijawnika (Źródło: Ministerstwo Środowiska).....	34

1. Wprowadzenie

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, Nr 199, poz. 1227 ze zmianami) zgodnie, z art. 46 którym „Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
2. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.”

Zapisy te stanowią transpozycję postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko. Art. 3. ust. 2. pkt. A Dyrektywy SOOŚ przewiduje przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do wszystkich planów i programów, „które są przygotowywane dla rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, energetyki, przemysłu, transportu, gospodarki odpadami, gospodarki wodnej, telekomunikacji, turystyki, planów zagospodarowania przestrzennego lub użytkowania gruntów, i które ustalają ramy dla przyszłego zezwolenia na inwestycję dotyczącego projektów wymienionych w załącznikach I i II do dyrektywy 85/337/EWG.

Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym klasyfikacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko została określona w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, ze zm.).

W przypadku gdy planowane przedsięwzięcie będzie się zaliczało do:

- przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 i 3 w/w rozporządzenia,
lub

- będzie przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru lub nie wynika z tej ochrony),

należy uzyskać na ich realizację decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydawana na podstawie art. 71 ust. 2 . o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z wymogami prawa sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary na lata 2007-2013, której celem jest ocena środowiskowych skutków realizacji przewidzianych programem zamierzeń.

1.1. Podstawa formalna i prawna opracowania

Podstawy formalno-prawne opracowania prognozy oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowią:

1. ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zmianami)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);
5. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, z późn. zm.);
6. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.);
7. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dz. Urz. WE L 103 z 25.4.1979 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r, nr 25, poz. 150 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z dnia 30.04.2004, nr 92, poz. 880 z późn. zm.)

10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z dnia 03.09.2001, nr 92, poz.1029);
11. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. nr 257, poz. 2573 ze zmianami)

1.2. Cel opracowania prognozy

Podstawowym celem prognozy jest ocena proponowanych skutków oddziaływania na środowisko działań proponowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz ustalenie, czy przyjęte w cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi.

Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

1.3. Zakres i kryteria opracowania

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zmianami) prognoza powinna zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

1) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

2) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.4. Metody

Prognoza oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami) oraz w oparciu o

postanowienia: Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 3 lipca 2009 r. znak RDOŚ-02-WSI-6617-2/84/09/ja oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu z dnia 2 lipca 2009r. znak ZNS-MG-621-721/09.

W prognozie analizowano konkretne zapisy Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary dotyczące propozycji celów strategicznych i kierunków działań. W niniejszym dokumencie dokonano analizy oddziaływań na środowisko w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autorów, które zestawiono z różnymi lokalnymi uwarunkowaniami. Przy sporządzaniu prognozy zastosowano metody opisowe, wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące obszaru Miasta opracowane przez inne instytucje, a dotyczące środowiska i zmian w nim zachodzących oraz zastosowano metodę macierzy interakcji. Przyjęta do analizy macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji zamierzenia (obszary wsparcia), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko. W ten sposób określono występujące wzajemnie oddziaływania.

2. Charakterystyka projektu LPR

2.1. Ogólna zawartość

Przedmiot prognozy stanowi opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary. Dokument ten składa się z 3 odrębnych rozdziałów oraz z załączników. Zawiera rysunki, wykresy, fotografie oraz tabele i matryce logiczne przedstawiające: opis projektu, sytuacji wyjściowej, cel, produkty i rezultaty zadania, uzasadnienie konieczności realizacji, beneficjenta projektu, zakładane ryzyko, planowany termin realizacji, szacunkowy koszt oraz przyjęte wskaźniki.

Rozdział 1 stanowi ogólną charakterystykę miasta Kowary, a także szczegółową diagnozę stanu następujących obszarów:

- społeczeństwo – struktura demograficzna, oświata i wychowanie, ochrona zdrowia, organizacje pozarządowe;
- gospodarka - struktura gospodarki, kultura, turystyka, sport i rekreacja;
- infrastruktura techniczna - infrastruktura techniczna (drogi i komunikacja, sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa, energia elektryczna), gospodarka odpadami;

Rozdział ten zawiera charakterystykę obecnej sytuacji w mieście wzbogaconą tabelami z danymi statystycznymi oraz wykresami.

W Rozdziale 2. zostały przedstawione metody identyfikacji obszaru rewitalizowanego poprzez omówienie wybranych kryteriów, które posłużyły do identyfikacji obszarów wsparcia. Wyznaczając obszar rewitalizowany, zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013*, posłużono się następującymi kryteriami i wskaźnikami:

- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia mierzony liczbą osób uprawnionych do korzystania z pomocy społecznej na 1000 ;
- b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia mierzona procentowo stosunkiem liczby osób długotrwale bezrobotnych do osób w wieku produkcyjnym;

- c) niekorzystne trendy demograficzne mierzone udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców;
- d) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej mierzony liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców;

W rozdziale tym omówiono wydajność energetyczną budynków mieszkalnych, którą Gmina jak i wspólnoty systematycznie poprawią poprzez remonty czy system dopłat np. do wymiany źródeł ciepła. W Lokalnym Programie Rewitalizacji uwzględniono potrzeby osób niepełnosprawnych, potrzeby migrantów, mniejszości narodowych i etnicznych oraz uchodźców.

Na podstawie analiz i zestawień statystycznych wyznaczony został obszar wsparcia, na którym niepożądane zjawiska społeczne kumulują się i mają natężenie wyższe niż na pozostałym obszarze miasta. Teren rewitalizowany obejmuje powierzchnię 24,5 ha i jest zamieszkiwany przez 2340 osoby, co stanowi 20% ogółu mieszkańców. Na terenie Kowar nie przewiduje się wyznaczania terenu wsparcia dla inwestycji mieszkaniowych. Obszar ten obejmuje teren wyznaczony następującymi ulicami i granicami: Kłownowa (ulica zamyka obszar rewitalizacji, ale nie jest do niego włączona), Stanisława Staszica, Ludwika Waryńskiego, Aleja Wolności (ulica zamyka obszar rewitalizacji, ale nie jest do niego włączona), Pocztowa, Władysława II Jagiellończyka, Górnicza, Henryka Sienkiewicza (ulica zamyka obszar rewitalizacji, ale nie jest do niego włączona), Plac Franciszkański (zamyka obszar rewitalizacji, ale nie jest do niego włączony).

W rozdziale tym przedstawiono również problemy społeczno-gospodarcze, cele oraz kierunki inwestycji określone w trakcie konsultacji społecznych w formie warsztatów z udziałem mieszkańców miasta. Wskazano wskaźniki produktu i rezultatu osiągnięcia celów LPR miasta Kowary.

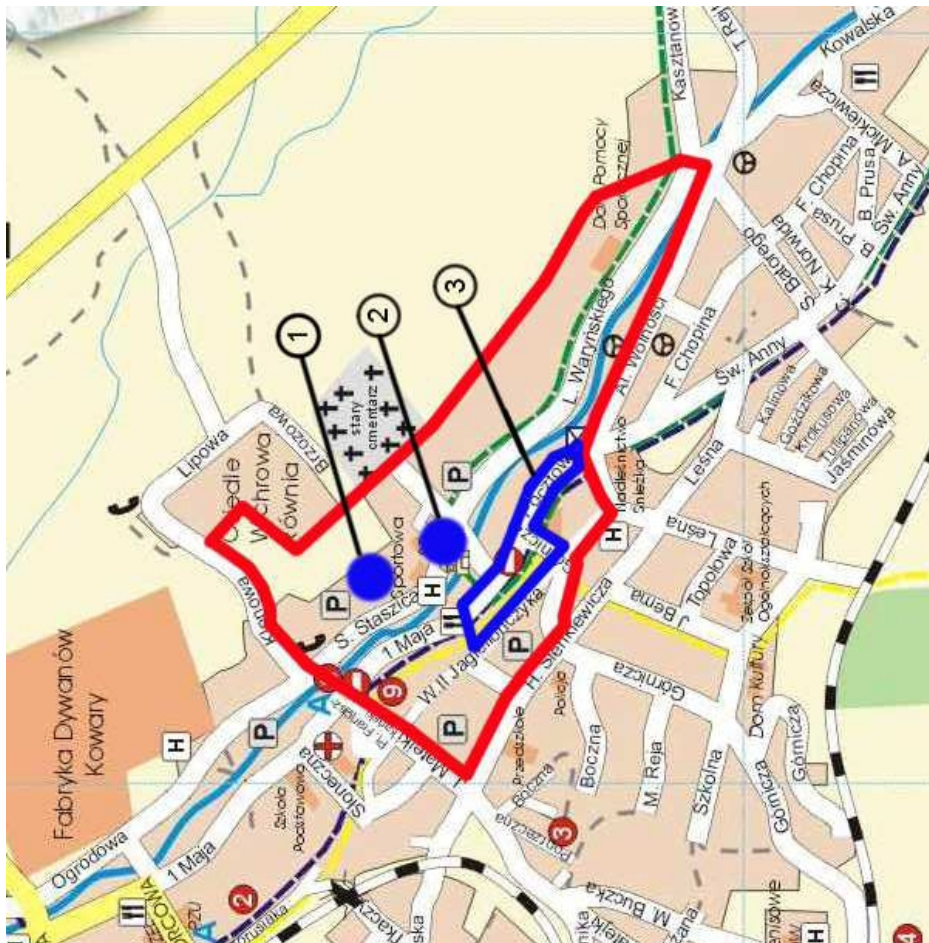
Proces wyznaczania celów rewitalizacji opierał się o przeprowadzoną dyskusję z przedstawicielami społeczności lokalnej poświęconej problemom i trudnościom zidentyfikowanym w mieście i w obszarze rewitalizowanym. Na tej podstawie zidentyfikowane zostały priorytetowe kierunki rozwoju w obszarze rewitalizowanym, które następnie zostały zagregowane do celów strategicznych rewitalizacji, które zostały sformułowane w sposób, który umożliwia podejmowanie działań interwencyjnych jednocześnie w różne obszary problemowe:

Cel 1: Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki

Cel 2: Działania na rzecz integracji i rozwoju dla przeciwdziałania ekskluzji społecznej

Załącznik 1 stanowi lista 3 projektów podstawowych i 2 projektów rezerwowych uwzględniająca całkowitą wartość projektu, wartość dofinansowaną, czas realizacji projektu oraz przewidywane wnioski o płatność w kolejnych latach. Projekty przewidziane do realizacji zostały opisane w matrycach logicznych projektów (załącznik 2) z opisem podstawowych informacji dotyczących zadań podejmowanych w ramach projektu, uzasadnieniem konieczności realizacji, oraz problemach technicznych, które stały się przyczyną podjęcia inwestycji oraz strategiczne kryteria wyboru danego projektu do realizacji. Został tutaj wstępnie oszacowany koszt finansowy tych zadań ze wskazaniem na potencjalne źródła finansowania oraz harmonogram ich realizacji w latach.

Lokalizację przedsięwzięć w obszarze rewitalizowanym przedstawiono na mapie (rysunek 1).

Rysunek 1. Granice obszaru rewitalizowanego

1. Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej
2. Centrum Integracji i Tradycji Miasta
3. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I

2.2. Cele projektu

Proces wyznaczania celów rewitalizacji opierał się o przeprowadzoną dyskusję z przedstawicielami społeczności lokalnej, władz miasta, pracowników Urzędu Miasta i jego jednostek organizacyjnych, lokalnych liderów, jak również zainteresowanych działaczy organizacji pozarządowych poświęconą problemom i trudnościom zidentyfikowanym w mieście i w obszarze rewitalizowanym. Na tej podstawie zidentyfikowane zostały priorytetowe kierunki rozwoju w obszarze rewitalizowanym, które następnie zostały zagregowane do celów strategicznych rewitalizacji, które zostały sformułowane w sposób, który umożliwia podejmowanie działań interweniujących jednocześnie w różne obszary problemowe.

Cel 1

Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki

Rozwój turystyki, przy aktywności władz miejskich, daje szansę na rozwój działalności gospodarczej w tej dziedzinie, a tym samym na nowe miejsca pracy, co przeciwdziała negatywnym tendencjom w zakresie bezrobocia i wykluczenia społecznego. Tu szczególnie wskazać należy na obszar rewitalizowany, bowiem ze względu na to, iż stanowi on centrum miasta, jest osią ruchu turystycznego. W ramach realizacji tego celu planuje się zrewitalizować przestrzeń publiczną w Centrum etap I. Zadanie będzie obejmowało przebudowę ulicy Pocztowej, połączenie ul. Górniczej z ul. Jagiellończyka oraz plac na zapleczu budynku 1 Maja 20 z bramą. W ramach zadania zostanie odnowiona nawierzchnia, ustawione ławki, oświetlenie i elementy zieleni. W miarę możliwości finansowych miasta i efektów prac zostanie wykonany drugi etap rewitalizacji centrum, fragmentu również wpisanego do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków jako zabytkowy układ urbanistyczny, który obejmować będzie tereny publiczne pomiędzy ul. Pocztową a rzeką Jedlicą oraz łącznik pomiędzy ul. Pocztową i ul. Jagiellończyka. Funkcję turystyczną wzmacniać też będzie utworzenie E-strefy – punktu z nieodpłatnym dostępem do Internetu, z którego korzystać będą mogli również przebywający w mieście turyści.

Cel 2

Działania na rzecz integracji i rozwoju dla przeciwdziałania ekskluzji społecznej

Mając na uwadze przeciwdziałanie i likwidację negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności ubóstwa, bezrobocia, czy wykluczenia społecznego w LPR zaplanowano utworzenie Centrum Integracji i Tradycji Miasta w budynku „B” Kowarskiego Ratusza. Centrum planowane jest jako wielofunkcyjna placówka, w której realizowane będą zadania podejmowane przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe na rzecz osób wykluczonych np. szkolenia dla bezrobotnych, integracja Romów, zajęcia dla dzieci z rodzin ubogich i patologicznych. Mieścić będzie się tu również Dom Tradycji Miasta Kowary. Niezwykle ważnym zadaniem jest utworzenie przy Szkole Podstawowej Nr 1 Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej. Docelowo będzie z niego korzystało około 400 uczniów na poziomie szkoły podstawowej, w tym dzieci niepełnosprawne. Centrum pozwoli na wczesne wykrywanie oraz likwidację wad rozwoju psychicznego dziecka, wad wymowy, mikrodeficytów powodujących problemy w nauce oraz terapię dysfunkcji. Utworzone tu zostaną sale terapii zajęciowej i pokój metodyczny

Przedsięwzięcia służące osiągnięciu założonych celów:

- 1. Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej*
- 2. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I*
- 3. Centrum Integracji i Tradycji Miasta*

ZADANIA SPOŁECZNE:

- 1. Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce*
migrację mieszkańców, wynikającą z potrzeby znalezienia zatrudnienia.

2.2.1. Wskaźniki określające cele rewitalizacji.

Realizacja celu bezpośredniego i celów pośrednich rewitalizacji przez wdrożone plany działań powinna przynieść mierzalne efekty.

1. Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - 10200 m² + Etap II 2600 m²;
2. Powierzchnia budynku/pomieszczeń poddana renowacji – 678,10 m²;
3. Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkolnej i/lub specjalnej i/lub kształcenia ustawicznego i /lub edukacji specjalnej – 413 m²;
4. Liczba użytkowników korzystających z publicznych punktów dostępu do Internetu 1000 osób;
5. Liczba osób którzy skorzystali z programu integracji społecznej – 170 osób;
6. Ilość godzin zajęć grupowych – 10 godzin / tydzień;
7. Przeprowadzone szkolenia – 2;
8. Liczba osób którzy skorzystali z programu rozwoju przedsiębiorczości – 50 osób.

2.3. Opis projektów

Lista projektów inwestycyjnych (podstawowych)

Prezentowane poniżej przedsięwzięcia są przewidziane do realizacji w ramach Priorytetu 9 „Miasta” RPO.

1. Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej;

Obecna baza szkolna, w skład której wchodzi zabytkowe budynki, jest nieprzystosowana do potrzeb nowoczesnej szkoły: małe pomieszczenia, brak wentylacji. Dodatkowo budynki nie są nieprzystosowane dla osób niepełnosprawnych, brakuje pomieszczeń do wykorzystania na sale terapii zajęciowej. Stwierdzić jednocześnie należy potrzebę wsparcia dzieci ze zdiagnozowanymi deficytami rozwojowymi, a powoli zwiększający się przyrost naturalny sprawia, że za kilka lat ilość dzieci w wieku szkolnym się zwiększy. Celem projektu jest poprawa warunków nauczania i możliwości rozwoju osób uczących się poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne w placówkach edukacyjnych.

W ramach realizacji zadania wykonana zostanie:

- a) oczyszczenie powierzchni działki z przybudówek (prace rozbiórkowe),
- b) podłączenie budynku do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej,
- c) przebudowa wewnętrznych pomieszczeń obiektu pod kątem przystosowania na salę terapii, w odniesieniu do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- d) dobudowa klatki schodowej zewnętrznej z platformą dla niepełnosprawnych,
- e) modernizacja i przebudowa istniejącej kotłowni trocinowej na gazową,
- f) remont pomieszczeń i zewnętrznej części budynku,
- g) promocja.

2. *Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I*

Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności turystycznej oraz modernizacja i polepszenie funkcjonalności miejskich przestrzeni publicznych. W chwili obecnej przestrzeń publiczna wzdłuż ulicy Pocztowej, tereny publiczne pomiędzy ul. Pocztową i rzeką Jedlicą, połączenie ul. Górniczej z ul. Jagiellończyka oraz plac na zapleczu budynku 1 Maja 20 z bramą są w złym stanie technicznym, nie odzwierciedlającym ani zabytkowego ani turystycznego charakteru miasta. Rewitalizacja tego obszaru podniesie atrakcyjność turystyczną miasta oraz pozwoli otworzyć zabytkowy charakter miasta. Istotnym faktem jest wpisanie tego terenu do Wojewódzkiego Rejestru układu urbanistycznego pod numerem 822/J decyzja z 16.03.1984 roku. W ramach zadania zmodernizowane zostaną atrakcyjne turystycznie miejskie przestrzenie publiczne poprzez:

- a) wymianę nawierzchni,
- b) oświetlenie,
- c) elementy małej architektury
- d) promocja

3. *Centrum Integracji i Tradycji Miasta*

Celem projektu jest Rozwój kapitału społecznego oraz zapobieganie i redukcja negatywnych zjawisk społecznych miasta poprzez wsparcie dla organizacji pozarządowych i realizację projektów społecznych. Realizacja zadania przyczyni się do wzrostu atrakcyjności miasta i redukcji zjawisk patologicznych. Budynek zajmowany w parterze przez Urząd Miejski stojący w zabytkowej części Miasta – pierzeja rynku obok zabytkowego Ratusza - jest w stanie bardzo zdegradowanym i wymaga głębokiej interwencji budowlanej oraz dostosowania dla osób niepełnosprawnych. Dzięki projektowi zostanie poddany rewitalizacji, mieszkańcy zyskają nową bazę dla działań społecznych, wzmacniania poczucia obywatelskości i więzi lokalnej. Część obiektu, mimo, iż znajduje się w budynku „B” Urzędu Miejskiego nie będzie użytkowany na cele administracji.

W ramach realizacji zadania wykonane zostanie:

- a) przebudowa piętra budynku

- b) wymiana stolarki drzwiowej
- c) wymiana instalacji elektrycznych
- d) promocja

Lista projektów inwestycyjnych (rezerwowych).

1. *E-strefa – punkt publicznego dostępu do Internetu*

Celem projektu jest poprawa dostępu do szerokopasmowego i bezpiecznego Internetu przez mieszkańców i turystów w Kowarach, dzięki czemu zostanie stworzona możliwość korzystania z usług e-urząd, poszukiwania pracy, dostępu do ofert usług itp. w trybie elektronicznym. Zabytkowy budynek Ratusza miejskiego posiada niezagospodarowane przyziemie (w części już wykorzystywane na Informację Turystyczną) dla którego przygotowano dokumentację budowlaną adaptacji na cele publiczne. Prace budowlane pozwolą na pełne zagospodarowanie potencjalnych możliwości obiektu oraz przyczynią się do podniesienia trwałości budynku i lepszego wykorzystania. Dzięki przedsięwzięciu zostanie stworzone 10 stanowiskowy publiczny punkt dostępu do Internetu.

W ramach realizacji zadania wykonane będą:

- a) remont piwnic budynku
- b) zakup sprzętu komputerowego
- a) promocja

2. *Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap II*

Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności poprzez zmodernizowanie atrakcyjnych turystycznie miejskich przestrzeni publicznych. W chwili obecnej przestrzeń publiczna pomiędzy wzdłuż ulicy Pocztowej, tereny publiczne pomiędzy ul. Pocztową i rzeką Jedlicą, połączenie ul. Górniczej z ul. Jagiellończyka oraz plac na zapleczu budynku 1 Maja 20 z bramą są w złym stanie technicznym, nie odzwierciedlającym ani zabytkowego ani turystycznego charakteru miasta. Rewitalizacja tego obszaru podniesie atrakcyjność turystyczną miasta oraz pozwoli otworzyć zabytkowy charakter miasta. Istotnym faktem jest wpisanie tego terenu do Wojewódzkiego Rejestru układu urbanistycznego pod numerem 822/J decyzja z 16.03.1984 roku.

Realizacja projektu zakłada:

- a) wymianę nawierzchni,
- b) oświetlenie,
- c) elementy małej architektury,
- d) promocję.

Lista projektów społecznych

1. *Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce*

Celem realizacji projektu jest redukcja niepożądanych zjawisk społecznych w mieście Kowary przede wszystkim poprzez zmniejszenie wykluczenia społecznego w środowisku mniejszości romskiej. Projekt zakłada realizację zajęć grupowych i porad

2. *Szkolenia dla osób zamieszkujących obszar rewitalizowany chcących rozpocząć działalność gospodarczą.*

Przeprowadzone szkolenia przyczynią się do redukcji niepożądanych zjawisk społecznych w mieście Kowary przede wszystkim poprzez zmniejszenie wykluczenia społecznego w środowisku bezrobotnych. Zakłada się przeprowadzenie 2 szkoleń obejmujących:

- a) rekrutacja uczestników,
- b) przeprowadzenie szkolenia,
- c) promocja.

2.4. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami

Lokalny Program Rewitalizacji Kowar jest zgodny z priorytetami i celami dokumentów strategicznych i programowych.

Dokumentami programowymi szczebla krajowego są:

1. Polityka Ekologiczna Państwa;
2. Strategiczne Wytyczne Wspólnotowe dla Spójności na lata 2007-2013;
3. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013;
4. Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015;

Dokumenty programowe szczebla regionalnego:

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020;
2. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013;
3. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014;
4. Strategia Rozwoju Miasta Kowary 2008 – 2015;
5. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kowary;
6. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Kowary na lata 2004 – 2006 z perspektywą na lata 2007 – 2013;
7. Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary;
8. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Miejskiej Kowary;

Nadrzędnym, strategicznym celem **Polityki Ekologicznej Państwa** jest *zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.*

Celami realizacyjnymi Polityki Ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

Realizacja zadań zawartych w LPR dla Kowar przyczyni się do dalszej poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski.

Strategiczne Wytyczne Wspólnotowe – założenia koncentrują się w dużej mierze na problemach i szansach obszarów miejskich. Wytyczna *TERYTORYALNY WYMIAR POLITYKI SPÓJNOŚCI*, wskazuje na konieczność podjęcia działań promujących wewnętrzną spójność w obszarach miejskich, zmierzających do poprawy sytuacji dzielnic kryzysowych.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007- 2013 – to strategia rozwoju społeczno gospodarczego kraju, z określonymi celami polityki spójności w Polsce w latach 2007-2013 oraz określonym systemem wdrażania funduszy unijnych w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Jednym z celów jest:

„Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015 - określa cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno – gospodarczego Polski oraz przedstawia warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców: poszczególnych obywateli i rodzin przy pełnym wykorzystaniu możliwości pojawiających się w związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej. LPR dla Miasta Kowary wpisuje się w 3 podstawowe priorytety Strategii Rozwoju Kraju:

1. PRIORYTET 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej
2. PRIORYTET 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości
3. PRIORYTET 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa.

Podstawowym dokumentem, w którym sformułowano strategię rozwoju społeczno gospodarczego województwa jest **Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r.**, zatwierdzona przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego 30 listopada 2005 r. uchwałą Nr XLVIII/649/2005.

W strategii Dolnego Śląska wyodrębniono trzy pasma rozwojowe różniące się między sobą ukształtowaniem terenu, środowiskiem przyrodniczym, zasobami

przestrzennymi, komunikacyjnymi i warunkami aktywności gospodarczej. Są to: pasmo północne, pasmo centralne i pasmo południowe.

Projekty regionalne dotyczące sieci transportowej i komunikacyjnej, prowadzenia mediów energetycznych, gospodarki wodnej, rewaloryzacji krajobrazu, szkolenia zawodowego itp. powinny być dostosowane do specyfiki pasma i odpowiednio lokalizowane.

Celem Strategii jest:

wskazanie kierunków rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego regionu.

Nadrzędnym celem Strategii jest „Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

Dokument ten wskazuje kierunki zmian wpływających na poprawę życia mieszkańców Dolnego Śląska. Istotnym działaniem jest zmobilizowanie Dolnoślązaków do aktywnej pomocy w rozwiązaniu najbardziej palących problemów, które proces ten mogą spowalniać, zwiększyć poczucie odpowiedzialności za harmonijny rozwój regionu.

Cele zawarte w LPR dla miasta Kowary spójne są m.in. z:

Celem „przestrzennym” – *zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu* – w ramach tak określonego celu zakłada się stymulowanie i umacnianie integracji przestrzennej oraz infrastrukturalnej Dolnego Śląska z Polską i Unią Europejską oraz wewnątrz regionu, aktywną ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych oraz kształtowanie środowiska przyrodniczego Dolnego Śląska w oparciu o zasady ekorozwoju.

„celem „społecznym” – *„Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”* – w ramach tak określonego celu zakłada się stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, w szczególności w obszarach: socjalnym, edukacyjnym, kulturowym i zdrowotnym.

Wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Kowary zapewni udział Gminy w procesie zwiększania spójności Dolnego Śląska.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 jest dokumentem strategicznym stanowiącym podstawę wykorzystania przez województwo dolnośląskie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kolejnym okresie programowania funduszy strukturalnych 2007- 2013.

Projekty wyspecyfikowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Kowar zawierają się w określonych w RPO celach szczegółowych tj.:

- *Rozwój infrastruktury służącej poprawie jakości środowiska, warunków inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej; wskazuje na konieczność eliminacji ewidentnej luki infrastrukturalnej w najważniejszych aspektach, między innymi: sferze gospodarki wodno-ściekowej, komunikacji, odnawialnych źródeł energii.*
- *Rozwój społeczeństwa informacyjnego na Dolnym Śląsku. Poprawa i wyrównanie infrastrukturalnych warunków bytu mieszkańców w sferze społecznej. Dotyczy warunków bytowych ludności w wielu aspektach m.in. dostępności i jakości usług edukacyjnych, kulturalnych i zdrowotnych.*

Realizacja celu poprzez poprawę warunków życia mieszkańców będzie miała wpływ na poprawę spójności społeczno gospodarczej regionu.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014 określa główne kierunki rozwoju w sektorze gospodarczym, przestrzennym i społecznym. Określa misję powiatu, którą jest:

Pełnienie roli służebnej w stosunku do społeczności zamieszkującej na jego terenie.

Zakres tej roli wynika z jednej strony z zadań enumeratywnie wskazanych w ustawie, natomiast z drugiej, z szeregu czynników charakterystycznych dla powiatu, takich jak np.: cechy środowiska naturalnego, poziom bezrobocia, wyposażenie infrastrukturalne, wykształcenie mieszkańców, tradycje lokalne, uwarunkowania demograficzne, struktura gospodarcza, aspiracje społeczności i władz, system infrastruktury społecznej oraz wielu innych. Wynika z tego, że zakres działań służących realizacji analogicznej dla wszystkich powiatów misji jest różny dla każdego spośród nich, a różnice te wynikają z różnic pomiędzy powiatami. Wizja rozwoju powiatu, to z kolei:

wyobrażenie jego przyszłego stanu we wszystkich trzech jego sferach rozwoju - gospodarczej, społecznej i środowiskowej.

Dokument przyjął trzy podstawowe cele strategiczne dotyczące intensyfikacji rozwoju gospodarczego, zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej oraz środowiska.

Realizacja zadań przewidzianych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Kowar przyczyni się do realizacji wyżej wskazanych celów strategii.

W aktualizacji **Strategii Rozwoju Miasta Kowary na lata 2008-2015** zidentyfikowano główne obszary problemów społecznych oraz ekonomicznych uwarunkowanych przestrzenną i środowiskową funkcją miasta. W ślad za tym dokonano wskazania pilnej potrzeby przygotowania programu rewitalizacji części obszaru miasta, w którym występują powyższe problemy w szczególnie niekorzystnym natężeniu. Infrastruktura miejska i komunalna oraz stopień jej zagospodarowania wpływa na sytuację:

1. warunków mieszkaniowych,
2. zagospodarowania wolnego czasu – obszar społeczny i edukacyjny,
3. dostępności do oferty turystycznej miasta,
4. stanu ochrony środowiska naturalnego,
5. stanu technicznego dróg i ciągów pieszych
6. dostępności terenów inwestycyjnych.

Dysproporcje w sferze przestrzenno – infrastrukturalnej mogą wywoływać procesy odłączenia bądź wydzielenia, a w konsekwencji marginalizacji poszczególnych kwartałów czy części obszarów miasta z powodu braku dostępu do infrastruktury czy zaniedbania procesów rewitalizacyjnych na tym obszarze.

W dokumencie tym sformułowano wizję, jako:

„Kowary – znane i gościnne miasto u wrót Karkonoszy, światowego rezerwatu biosfery, atrakcyjne jako ośrodek o zrównoważonych funkcjach gospodarczych, szczególnie turystycznych i rekreacyjnych, z oryginalnymi walorami wzbogacającymi ofertę regionu karkonoskiego, pielęgnujące bogactwo tradycji, miasto zadbane i przyjazne dla wszystkich pokoleń zintegrowanej europejskiej społeczności.”

Wypracowano priorytety działań lokalnych w podstawowych sferach, w których zawierają się projekty wyspecyfikowane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Kowar:

Priorytet 1. Środowisko. Zapewnienie korzystnych i bezpiecznych warunków życia mieszkańcom

Priorytet 2. Społeczeństwo. Zaspokojenie potrzeb oraz pobudzanie aspiracji rozwojowych i integracji społeczności lokalnej

Cele strategiczne:

1. Integracja społeczeństwa wobec wyzwań rozwojowych.

zadania strategiczne

- Wykorzystywanie środków z UE dla poprawy oferty edukacyjnej i kulturalnej
- Budowa społeczeństwa informatycznego (e-społeczeństwo)
- Wspieranie niezbędnych zmian na rynku pracy w oparciu o środki z UE

2. Budowa społeczeństwa obywatelskiego

zadania strategiczne

- Wspieranie organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu środków z UE
- Budowa społeczeństwa obywatelskiego oraz integracja społeczna wokół ważnych problemów społecznych
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi przy rozwiązywaniu problemów społecznych

3. Wzbogacanie oferty edukacyjnej, kulturalnej i wypoczynkowej

zadania strategiczne

- Podniesienie jakości (modernizacja) istniejącej bazy placówek oświaty i wychowania oraz projektowanie i budowa nowej zgodnie z wymaganymi standardami
- Podnoszenie jakości nauczania i wychowania oraz rozszerzanie nowoczesnej oferty edukacyjnej dla społeczności lokalnej
- Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kulturalnej
- Wzbogacanie oferty programowej imprez kulturalnych
- Tworzenie warunków organizacyjnych i finansowych dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji

4. Poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego, socjalnego i zdrowotnego

zadania strategiczne

- Realizacja programu wynikającego ze „Strategii rozwiązywania problemów społecznych” w stosunku do osób zagrożonych marginalizacją społeczną i wykluczeniem. Rozwiązywanie problemów społecznych oraz usuwanie barier w oparciu o środki z UE i PFRON,
- Wspieranie rozszerzania oferty usług medycznych opartych na wysokich standardach w oparciu o środki z UE

Priorytet 3. Gospodarka. Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki

Cele strategiczne

1. Rozwój turystyki

zadania strategiczne

- Pozyskanie środków z UE na rozwój turystyki
- Wspieranie działalności gospodarczej związanej z rozwojem turystyki
- Poprawa infrastruktury turystycznej

2. Poprawa promocji

zadania strategiczne

- Poprawienie jakości promocji z wykorzystaniem środków z UE
- Wykorzystanie w promocji unikalnych walorów lokalnych
- Poprawienie promocji gospodarczej

Priorytet 4. Infrastruktura cywilizacyjna. *Udostępnienie mieszkańcom nowoczesnej infrastruktury miejskiej*

Cele strategiczne

1. Powstrzymanie degradacji i poprawa stanu komunalnych zasobów mieszkaniowych

zadania strategiczne

- Budowa i realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji. Pozyskiwanie środków z UE na poprawę stanu zasobów mieszkaniowych

2. Poprawa infrastruktury kulturalnej i oświatowej (w tym MOK i przestrzeń kulturalna)

zadania strategiczne

- Pozyskiwanie środków z UE na poprawę infrastruktury kulturalnej i oświatowej

3. Poprawa infrastruktury terenów przeznaczonych dla wypoczynku i rekreacji

zadania strategiczne

- Pozyskiwanie środków z UE na poprawę infrastruktury terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych

Misję spełniająca wizję rozwoju miasta Kowary sformułowano w brzmieniu:

„Misją władz Kowar jest stwarzanie warunków do długofalowego, harmonijnego rozwoju opartego na wiedzy, przedsiębiorczości, zapewniającego wzrost zatrudnienia i poprawę warunków życia mieszkańców z zachowaniem, ale i wykorzystaniem wartości środowiska naturalnego i kulturowego. Wspierać te priorytety rozwoju będzie tworzenie atrakcyjnych warunków gospodarczych dla inwestorów z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju i rozwijanie oferty wypoczynkowo-rekreacyjnej dla turystów w oparciu o posiadane atrakcje, ze szczególnym uwzględnieniem takich produktów turystycznych jak podziemne trasy turystyczne w sztolniach, centrum sportów zimowych i paralotniarstwa.”

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kowary

określiło zasady i kierunki zagospodarowania. W szczególności przewiduje rewaloryzację istniejącej tkanki budowlanej zabudowy miejskiej w strefach „A” i „B” ochrony konserwatorskiej, zgodnie z wytycznymi Państwowej Służby Ochrony zabytków a także zagospodarowanie zwłaszcza centralnych obszarów miasta uwzględniających odtwarzanie detalu architektonicznego „małej architektury” i zieleni.

Zadania dotyczące obszaru gminy Kowary, które realizowane są również przez LPR dotyczą:

- turystyka i rekreacja - wszelkie inwestycje w tej dziedzinie winny być realizowane z uwzględnieniem szerokiej współpracy przy wykorzystaniu bazy turystycznej i rekreacyjnej na grzbiecie Karkonoszy po obu stronach granicy państwowej. W mieście znajduje się gimnazjum oraz liceum, zajmujące obiekt przy ulicy Szkolnej. Przewiduje się możliwość rozbudowy szkolnictwa średniego, z przeznaczeniem na ten cel pomieszczeń Domu Kultury.

Studium zakłada utrzymanie stref ochrony dóbr kultury z obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Określa on ogólne wytyczne odnośnie zasad przyszłego funkcjonowania obiektów zabytkowych oraz modernizacji istniejącej i nowoprojektowanej zabudowy. W opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powinny znaleźć odzwierciedlenie 3 rodzaje stref;

Strefa A – pełnej ochrony konserwatorskiej:

Jest to obszar o funkcjach mieszkalno-usługowych. Wymagana rewaloryzacja dotyczy odtworzenia dawnego układu urbanistycznego, brył budynków, form „małej architektury”, nawierzchni ulic, wystroju witryn, wnętrzu interiorów, elementów stolarki oraz ślusarki i detali konstrukcyjnych.

Strefa B – obszar z rygorami konserwatorskimi:

Obejmuje tereny podlegające rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy. W obrębie tej strefy obowiązuje zasada uzgadniania z konserwatorem zabytków inwestycji kubaturowych, prac rozbiórkowych, modernizacji i rozbudowy oraz zmiany funkcji obiektów zabytkowych.

Strefa K – ochrony krajobrazu

Jest to strefa ochrony krajobrazu integralnie związanego z zespołami historycznymi położonymi w Wojkowie i Kowarach. Obszary te wymagają opracowania rewaloryzacyjnego. Wykorzystując dominację poszczególnych kompleksów należy w nie wkomponować inwestycje gastronomiczne, rekreacyjne, kulturalne oraz inne związane z charakterem zespołów.

Ponadto należy:

- zabezpieczać dorobek kulturalny i naukowy powstały w wyniku dokonań twórców różnych narodowości;
- zachować dawne, a także współczesne przekazy kultury niematerialnej, związane z tradycją regionu, upamiętnione w znakach oraz symbolach plastycznych.
- kontynuować i rozwijać regionalne cechy urbanistyczne, architektoniczne oraz rzemiosła i twórczości niematerialnej, podkreślające ukształtowane historycznie odrębności regionu;
- podejmować starania o zwrot dóbr kultury;
- kontynuować współpracę międzynarodową w przedmiocie upowszechniania wiedzy, zachowania i opieki nad europejskim dziedzictwem kulturowym oraz udostępniać turystycznie jego najcenniejsze wartości.

W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Kowary na lata 2004 – 2006 z perspektywą na lata 2007 – 2013 na pierwszy okres aspirowania o środki finansowe z Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej zaplanowano zadania, które są zaawansowane w procesie przygotowania formalno-prawnego oraz zadania stanowiące czytelny program wyznaczony przez obowiązujące przepisy prawne. Z zadań mogących mieć znaczenie dla realizacji projektów przewidzianych w ramach LPR wpisano:

Zadania do realizacji w latach 2004-2006:

- *Modernizacja układu komunikacyjnego Etap II - modernizacja skrzyżowania Leśna-Pocztowa-Wolności*

Zadania do realizacji w latach 2007-2013

- *Budowa przeprawy mostowej w rejonie – Pocztowa – Leśna – Waryńskiego*
- *Modernizacja istniejącego systemu dróg (oświetlenie, pasy zieleni itp.)*

- *Centrum Edukacyjne Etap II: budowa pawilonu szkolnego 4-6 oraz przeznaczenie budynku nr II szkoły na stołówkę szkolną oraz pracownię (muzyczna, plastyczna, schronisko młodzieżowe itp.) budowa zespołu boisk budowa szkolnej pływalni,*
- *Dom Tradycji: przystosowanie budynku - adaptacja modernizacja*

Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary wyznacza szereg zadań z zakresu gospodarki wodnej, poprawy stanu jakości powietrza, ochrony przed hałasem i promieniowaniem, ochrony gleb i lasów, likwidację szkód górniczych czy ochronę przyrody i bioróżnorodności do realizacji na terenie gminy.

W powiązaniu z Lokalnym Programem Rewitalizacji zadania określone w POŚ realizowane będą w szczególności przez:

- sukcesywną eliminację kotłowni węglowych,
- wspieranie termomodernizacji budynków,
- reorganizacja ruchu pojazdów w centrum miasta oraz wydzielenie rejonów o ograniczonym ruchu pojazdów,
- wprowadzanie pasów zieleni przy ciągach komunikacyjnych,
- modernizacja nawierzchni dróg,
- budowa dróg rowerowych.

Eliminacja kotłowni węglowych ma na celu sukcesywne zastępowanie kotłowni zasilanych węglem kamiennym i jego pochodnymi, na urządzenia wykorzystujące gaz ziemny, pompy ciepłe czy np.: biomasy. Gmina posiada opracowany dokument „Założenia do programu zaopatrzenia miasta w nośniki energetyczne”. Na jego podstawie należy opracować długofalową koncepcję podmiany paliw stałych. Niezbędna jest także analiza ekonomiczna tego planu, ponieważ jednym z zagrożeń na drodze do wyeliminowania uciążliwego dzisiaj systemu grzewczego jest oczekiwany wzrost cen gazu. Ze swojej strony samorząd deklaruje eliminację kotłowni węglowych w budynkach użyteczności publicznej i komunalnej substancji mieszkaniowej.

Termoizolacja budynków wpływa na zmniejszenie zużycia energii i tym samym przynosi wymierne korzyści w postaci finansowej oraz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń. Podobnie jak w poprzednim zadaniu gmina Kowary w swojej długofalowej polityce zamierza zmodernizować również pod względem termoizolacyjnym budynki użyteczności publicznej.

Plan Gospodarki Odpadami Gminy Miejskiej Kowary jest dokumentem, który uzupełnia nadrzędne plany opracowywane na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym oraz w ramach Związku Gmin Karkonoskich, którego miasto jest członkiem. Określa on zakres lokalnych zadań niezbędnych do prowadzenia zintegrowanej gospodarki odpadami na terenie gminy zgodnie z wymienionymi poniżej, podstawowymi zasadami zawartymi w polskim i w unijnym prawie :

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów;
- zapewnienie odzysku, w tym głównie recyklingu odpadów, których powstania w danych warunkach nie da się uniknąć;

- unieszkodliwianie odpadów poza składowaniem.

W planie gospodarki odpadami powiatu jeleniogórskiego przyjęto następujące cele i zadania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami:

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ograniczenie ilości odpadów i ich negatywnego wpływu na środowisko,
- redukcję odpadów komunalnych biodegradowalnych kierowanych na składowiska.

Zapobieganie powstawaniu odpadów ma być realizowane poprzez:

- zredukowanie globalnej ilości produktów będących w użytkowaniu,
- wydłużenie okresu użytkowania,
- zredukowanie w poszczególnych produktach ilości substancji odpadowej.

Wśród celów i zadań wpisanych do realizacji w zakresie gospodarki odpadami w latach 2007-2010 znajdują się:

- stałe podnoszenie świadomości społecznej w zakresie gospodarki odpadami,
- intensyfikacja selektywnej zbiórki odpadów,
- popularyzacja przydomowego kompostowania,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki, u źródła, odpadów biodegradowalnych,
- zwiększenie odzysku odpadów wielkogabarytowych,
- zwiększenie odzysku odpadów budowlanych,
- wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych wytwarzane w grupie domowych odpadów komunalnych,
- zorganizowanie dobrowolnego punktu gromadzenia odpadów analiza i aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami.

Natomiast do realizacji na lata 2011-2013 wpisano:

- unieszkodliwienie części elementów obiektów zawierających azbest,
- zwiększenie odzysku odpadów biodegradowalnych,
- zwiększenie odzysku odpadów niebezpiecznych,
- zwiększenie odzysku odpadów wielkogabarytowych rozwój recyklingu.

Lokalny Program Rewitalizacji Kowar przyczyni się do realizacji w/w celów.

3. Ocena aktualnego stanu środowiska na obszarze miasta Kowary

3.1. Jakość powietrza i klimat

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń powietrza na terenie Kowar jest Fabryka Dywanów „Kowary” SA, która w latach 1997 – 99 znajdowała się na wojewódzkiej liście zakładów szczególnie uciążliwych ze względu na: emisję zanieczyszczeń do atmosfery, pobór wód, odprowadzanie ścieków, składowanie odpadów i emisję hałasu.

Obecnie w mieście dominuje przemysł włókienniczy, budowlany i drzewny. Obecnie najważniejsze zakłady to:

- Fabryka Dywanów "Kowary" S.A..
- Zakłady Przemysłu Lniarskiego „Orzeł” Oddział Bielnik w Kowarach
- Zakłady Produkcji Drewnianej Architektury Ogrodowej - "Stelmet" S.A. (Grupa Stelmet)

Pozostałe źródła zanieczyszczeń powietrza w stanowią procesy spalania paliw w celach grzewczych, źródła zorganizowanej emisji zanieczyszczeń z różnorodnych procesów technologicznych oraz niezorganizowane źródła stanowiące indywidualne systemy ogrzewania zasilane gazem, olejem opałowym lub paliwem stałym (węgiel, koks).

Monitoring jakości powietrza omawianego obszaru przeprowadzany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. W „Raporcie o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w roku 2007” miasto Kowary znajduje się w strefie powiatu jeleniogórsko-kamiennogórskiej oznaczonej kodem PL.02.12.z.02 o powierzchni 1.023 km² w klasie A, którą charakteryzuje stężenie zanieczyszczeń poniżej poziomów kryterialnych. Klasyfikacja powyższa opiera się na badaniu poziomu następujących zanieczyszczeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu i benzo(a)piranu oraz w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych pyłu pyłu PM10. W klasyfikacji stref dla dwutlenku siarki i tlenków azotu ze względu na ochronę roślin strefa ta została zaliczona do klasy A, w której stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych.

Na terenie Kowar zlokalizowana jest jedna stacja pomiarowa monitoringu pasywnego na ul. Poprzecznej, w której do roku 2006 prowadzone były badania poziomu dwutlenku siarki i dwutlenku azotu. W roku 2006 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza badanymi substancjami. Średnioroczne pomiary stężenia dwutlenku siarki wynosiły 8,2 µg/m³, w sezonie grzewczym średnia wynosiła 13,7 µg/m³, natomiast w sezonie pozagrzewczym była znacznie niższa i wynosiła średnio 1,6 µg/m³. Prowadzone badania nie wykazały również przekroczeń dopuszczalnego poziomu stężeń dwutlenku azotu, które w punkcie pomiarowym stanowiło zaledwie 29% dopuszczalnego stężenia średniorocznego i wynosiło 11,6 µg/m³. Średnioroczne stężenie tego zanieczyszczenia w sezonie grzewczym wynosiło 15,8 µg/m³, natomiast w sezonie pozagrzewczym 6,6 µg/m³ (WIOŚ).

Monitoring zawartości pozostałych zanieczyszczeń przeprowadzany jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska nie obejmował swoim zasięgiem Kowar.

Według klasyfikacji Romera (1949) typów klimatycznych Polski Kowary zaliczane są do regionu górskiego, modyfikowanego przez łagodzący wpływ klimatu oceanicznego. Wynika to z południowo-zachodniego położenia tego obszaru na terenie Polski oraz braku barier orograficznych. Klimat Kowar charakteryzuje się między innymi znacznym zróżnicowaniem przestrzennym czynników, zwłaszcza temperatury, wilgotności oraz nasłonecznienia na co wpływa wysokość nad poziomem morza, ekspozycja zboczy, gęstość sieci dolinnej itp. Jest to typ klimatu bardzo wilgotnego i chłodnego. Do najważniejszych osobliwości klimatycznych należy piętrowy układ stref termicznych i opadowych oraz znaczne zróżnicowanie atmosferycznych uwarunkowań lokalnych.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 4-5 °C w dolinach i 3-4 °C w wyżej położonych partiach górskich obniżając się wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza. Okres wegetacyjny na tym obszarze trwa stosunkowo krótko – poniżej 26 tygodni. Wielkość opadów atmosferycznych kształtuje się rocznie na poziomie około 1000 – 1200 mm, przy czym większy ich udział przypada w porze letniej. Przeważają wiatry zachodnie stanowiące 17-20% róży kierunków.

3.2. Powierzchnia ziemi i złoża

Na terenie Kowar występują gleby brunatne kwaśne wytworzone z glin lekkich pylastych, słabo i średnio szkieletowych, ze znaczną zawartością różnowymiarowych odłamków skalnych. W dolinach rzek przeważają gleby bielcowe terenów górzystych. Występują one łącznie z glebami brunatnymi podtypu górskiego, często jako gleby bielcowo – brunatne.

Użytki rolne stanowią 22,25 % ogólnej powierzchni gminy. Natomiast struktura użytków rolnych kształtuje się w następujący sposób:

- grunty orne – 29,19 %;
- sady – 0,43 %;
- łąki – 33,96 %;
- pastwiska – 36,42 %.

Pod względem bonitacyjnym grunty orne znajdujące się na obszarze gminy należą do klas V i IV.

Na terenie miasta w chwili obecnej nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska ani punktów krajowej sieci monitoringu gleb. W związku z czym przeprowadzenie analizy stanu gleb na tym terenie jest znacznie utrudnione.

W latach 2004-2007 na terenie powiatu jeleniogórskiego Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza we Wrocławiu przeprowadziła badania gleb użytkowanych rolniczo. Przeanalizowano zawartość w glebie makro- i mikroelementów oraz odczyn. Udział gleb bardzo kwaśnych wynosił tu 38%, gleb kwaśnych 36% i lekko kwaśnych 22%. 58% przebadanych prób glebowych wymagało koniecznego wapnowania. Stwierdzono również bardzo niską i niską zawartość fosforu (43% i 26% gleb użytków rolnych), bardzo wysoką i średnią zawartość potasu (28% i 28% gleb) oraz niską (26%) i średnią (23%) i bardzo wysoką (22%) zawartość magnezu (WIOŚ 2007).

W 2007 roku na terenie powiatu jeleniogórskiego okręgowe stacje chemiczno-rolnicze prowadziły monitoring azotu mineralnego pozwalający oszacować dostępną ilość azotu dla roślin uprawnych oraz określić potrzeby nawożenia. Poziom azotu mineralnego dla powiatu w okresie wiosennym kształtował się na niskim poziomie w warstwie od 0-90 cm i wynosi 93 kg/ha. Natomiast w okresie jesiennym zawartość azotu mineralnego kształtowała się na wysokim poziomie w stosunku do innych powiatów województwa dolnośląskiego, wynosząc 207 kg/ha (WIOŚ 2007).

Występujące na terenie Kowar występują złoża rud żelaza i uranu są najlepiej rozwinięte pośród złóż karkonoskich, a ponadto należą do złóż o najbardziej skomplikowanej budowie. Mineralizacja sięga tam do głębokości 650 m p.p.t.

W Kowarach występują trzy typy genetyczne okruszczenia: mineralizacja magnetytowa związana z procesami przedmetamorficznymi i metamorficznymi,

mineralizacja siarczkowa, polimetaliczna związana z procesami pomagmowymi oraz mineralizacja polimetaliczna z uranem związana z procesami pomagmowymi i wietrzeniowymi, występująca w Podgórzu.

Dolina Jedlicy usytuowana w południowej części Kowar stanowi część jednostki metamorficznej południowo-wschodniej odsłony granitu Karkonoszy oraz granitu Karkonoskiego. W skład tej struktury wchodzi formacja gnejsów kowarskich zbudowana z granitognejsów, skarny, amfibolitów, łupków mikowych i różnych odmian granitu. Jednostkę tą budują skały gnejsowo-granitowo-łupkowe. Podłoże doliny Jedlicy buduje gruboziarnisty granit karkonoski, natomiast w wyższej części doliny występują gnejsy oczkowe z wkładkami granitognejsów, a lokalnie wzdłuż kontaktu gnejsów z granitem karkonoskim – wkładki skarnów.

Sudeckie złoża uranu można podzielić na hydrotermalne (żyłowe) i osadowe. Okruszcowanie minerałami uranu, głównie uranitem, towarzyszy strefom dyslokacji tektonicznych i występuje zazwyczaj w formie nieregularnych gniazd, soczew, naskorupień, najczęściej wraz z innymi minerałami rudnymi. Złoże uranu w Kowarach określa się jako magnetytowo-polimetaliczne i związane jest z najbardziej zaburzonymi tektonicznie strefami na kontakcie warycyjskiego granitu karkonoskiego ze skałami metamorficznymi wschodniej osłony Karkonoszy. W skład skał metamorficznych wchodzi skały wapienno-krzemianowe, marmury i łupki łyszczyczkowe, a także złoża magnetytu i uranonośna żyła pegmatytowa.

Na terenie gminy Kowary nie ma składowiska odpadów komunalnych ani przemysłowych. Na podstawie umowy zawartej przez Związek Gmin Karkonoskich, Kowary oraz inne okoliczne gminy korzystają ze składowiska zlokalizowanego pomiędzy miejscowościami Ściegny - Kostrzyca w gminie Mysłakowice. Odpady powstające na terenie miasta wywożone są na składowisko odpadów komunalnych o całkowitej powierzchni wysypiska ok. 21,0 ha. Planowana pojemność wysypiska wynosi 405,7 tys. Mg. Pod koniec roku 2007 na składowisku zgromadzono 315,1 tys. Mg odpadów (WIOŚ 2007).

3.3. Środowisko wodne

wody powierzchniowe

Miasto Kowary leży należy do dorzecza Bobru (lewy dopływ Odry, powierzchnia dorzecza 5876,1 km²). Hydrograficzną oś obszaru stanowi rzeka Jedlica, będąca prawobrzeżnym dopływem Łomnicy, której dorzecze ma powierzchnię 55,7km². Źródła Jedlicy znajdują się tuż pod przełęczą Okraj, na wysokości około 1040 m npm. Pierwszy odcinek biegu rzeki (od źródeł do Kowar), na którym przecina ona twarde skały metamorficzne, ma postać głęboko wciętego, często skalistego wąwozu. Spadek wody wynosi 160 promile. Jedlica uchodzi do Łomnicy po przebyciu 16,5 km. Łomnica jest lewostronnym dopływem Bobru o długości ok. 20 km, uchodzącym do niego w km 215,4.

Klasyfikacji wód dokonano na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobów interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód.

Według Raportu WIOŚ z 2007 roku, w przekroju ujściowym prowadzono monitoring diagnostyczny. Ocena wyników badań Łomnicy w przekroju poniżej Karpacza (w

Miłkowie) wykazała wysoką wartość wskaźnika zanieczyszczenia związkami organicznymi BZT₅ na poziomie IV klasy, oraz zwiększone parametry takie jak zawiesiny, amoniak i azot Kjeldahla na poziomie III klasy. Pozostałe badane wskaźniki fizykochemiczne odpowiadały I lub II klasie. W przekroju ujścia Bobru Łomnica wykazała poza bardzo dużym zanieczyszczeniem bakteriologicznym na poziomie V klasy, parametry nie przekraczające III klasy. Na poziomie III klasy zarejestrowano następujące wskaźniki BZT₅, azotyny. Pozostałe badane parametry fizykochemiczne odpowiadały I lub II klasie.

Wody stojące na terenie Kowar reprezentują: stały zbiornik retencyjny (zalew) w Radocinach, służący jako zbiornik technologiczny dla fabryki dywanów, zalew przy ulicy Karkonoskiej zwany Wenecją oraz stawy w rejonie pałacu Ciszyca.

Wody podziemne

Ocena jakości wód podziemnych została przeprowadzona w ramach monitoringu diagnostycznego Państwowego Instytutu Geologicznego w punkcie Kowary (WIOŚ 2007). Wody podziemne Kowar charakteryzują się dobrą jakością wód i zaliczane są do III klasy, natomiast w klasie IV zostały przekroczone wskaźniki HCO₃.

Przeprowadzone w 2007 roku badania wód podziemnych wykazały występowanie wód złej jakości (klasy V) wokół składowiska Hydromet w Kowarach w dwóch punktach pomiarowych i dotyczyły wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, amoniaku i przewodności jako wskaźnika decydującego o klasyfikacji (WIOŚ 2007).

Kowary leżą na obszarze najwyższej ochrony wód o wysokim stopniu zagrożenia antropogenicznego lub geogenicznego. Ochronie podlegają wody podziemne związane ze skałami wieku paleozoicznego. Zgodnie z „Mapą obszarów głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony”, obszar Karkonoszy został wydzielony jako zbiornik Karkonosze o numerze 344 i zakwalifikowany jako obszar najwyższej ochrony (ONO) wód zwykłych.

Gospodarka wodno-ściekowa

Ścieki powstające na terenie Kowar trafiają do miejskiej oczyszczalni biologiczno-mechanicznej w Kowarach. Stosowana technologia obejmuje mechaniczne podczyszczanie ścieków bytowo-gospodarczych i wyrównanie składu części uciążliwych ścieków przemysłowych, a następnie wspólne biologiczne oczyszczanie w/w ścieków w układzie dwustopniowego osadu czynnego z biologicznym usuwaniem fosforu i azotu. Dodatkowym procesem jest chemiczne strącanie fosforu. Oczyszczone ścieki odpływają do rzeki Jedlicy – prawobrzeżnego dopływu rzeki Łomnicy.

Na terenie gminy Kowary zostały wyznaczone strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych i podziemnych. Kowary zaopatrywane są w wodę z następujących ujęć:

1. „KOWARY DOLNE” – ujęcie drenażowe składające się z zespołu studni wyposażonych w ciągi drenarskie o różnych długościach, zlokalizowanych na wodonośnych terenach leśnych. Średnia wydajność dobową Qdśr = 500 – 700 m³;
2. „KOWARY ŚREDNIE” – zespół trzech ujęć wód powierzchniowych w rejonie potoku Malina. Qdśr = 700 – 1000 m³/dobę;

3. „KOWARY GÓRNE” – zespół dwóch ujęć wód powierzchniowych (na potokach Piszczak i Pluszcz) oraz zespół studni wyposażonych w ciągi drenarskie. Średnio z tego układu ujęciowego uzyskuje się wydajność $Q_{d\acute{s}r} = 1000 - 1500 \text{ m}^3$ wody w ciągu doby;
4. „KOWARY WOJKÓW” – układ składający się z ujęcia wód powierzchniowych na potoku Kalnica oraz zespołu studni wyposażonych w ciągi drenarskie o różnej długości i głębokości posadowienia. Wydajność dobową średnią $Q_{d\acute{s}r} = 250 - 400 \text{ m}^3$ wody w ciągu doby;

Ujmowana na ujęciach wód powierzchniowych woda kierowana jest grawitacyjnymi rurociągami przesyłowymi do stacji uzdatniania. Woda z ujęć wód podziemnych kierowana jest bezpośrednio do zbiorników. Uzdatniona woda z ujęć wód powierzchniowych oraz woda z ujęć wód podziemnych jest dezynfekowana i kierowana do czterech zbiorników zapasowo – wyrównawczych współpracujących w układach odrębnych z ujęciami w Kowarach Górnych i Wojkowie oraz w układach współzależnych w Kowarach Dolnych i Średnich.

3.4. Hałas

Ocena stanu środowiska ze względu na emisję hałasu z różnych źródeł dokonywana jest na podstawie pomiarów poziomu dźwięku równoważnego A w dB. Wyniki prowadzonych pomiarów odnoszone są do wartości dopuszczalnych zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Badania monitoringowe hałasu komunikacyjnego w punktach pomiarowych związanych z transgranicznym ruchem samochodowym w obrębie powiatu jeleniogórskiego zostały przeprowadzone przez Wojewódzką Stację Santarno-Epidemiologiczną w 2006 roku w miejscowościach: Piechowice, Szklarska Poręba, Karpacz, Mysłakowice, Kowary i Jeżów Sudecki oraz w 12 punktach na terenie Jeleniej Góry. We wszystkich przebadanych punktach, na granicy terenu chronionego, zaobserwowano przekroczenie wartości dopuszczalnej, w tym 7 punktach: w Piechowicach, w Szklarskiej Porębie, w Jeleniej Górze, poziom zrównoważony dźwięku L_{Aeq} określono jako bardzo uciążliwy (powyżej 70 dB). Nie stwierdzono przekroczenia wartości progowych (powyżej 75 dB) w pobliżu badanych odcinków jezdnii. Na terenie powiatu jeleniogórskiego średni poziom hałasu kształtował się w przedziale od 62,9 do 74,6 dB i przekraczał wartość dopuszczalną o 2,9 – 14,6 dB (WIOŚ 2006).

3.5. Przyroda

W krajobrazie ziemi Kowarskiej znaczącą rolę odgrywają lasy i grunty leśne. Zajmują one łącznie 2356 ha, tj. 63 % powierzchni gminy. Duże areale drzew porastają zbocza Kowarskiego Grzbietu oraz Rudaw Janowickich. W zależności od wysokości nad poziomem morza i typu gleby występują: świerki, jodły, jesiony, jawory, olchy, dęby, buki, klony, wiązy oraz graby.

Południowa, północna oraz wschodnia część terenów Gminy Kowary znajduje się w zasięgu dwóch obszarów prawnie chronionych. Są to Karkonoski Park Narodowy i Rudawski Park Krajobrazowy.

Rozporządzeniem Rady Ministrów Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej z dnia 16 stycznia 1959 roku powołano **Karkonoski Park Narodowy (KPN)**, nadając tym samym Karkonoszom najwyższą rangę w ochronie przyrody. Ponadto tereny KPN stanowią od 1992 roku polską część Bilateralnego Rezerwatu Biosfery Karkonosze, powołanego przez Międzynarodową Radę Koordynacyjną Programu UNESCO – MaB. Jest to jedyny tego typu obszar na terenie Polski zachodniej. Początkowo obszar Karkonoskiego Parku Narodowego obejmował 5551 ha. W 1996 roku powiększono jego obszar do rozmiarów 5578,56 ha oraz utworzono otulinę na powierzchni 11265 ha. Ścisłą ochroną rezerwatową (łącznie 1117 ha) objęto najpiękniejsze partie gór, od wodospadu Kamieńczyka poprzez Szrenicę, Śnieżne Kotły, Czeskie i Śląskie Kamienie, górną część Doliny Sopotu, górną część Kozackiej Doliny (matecznik muflonów), Smogornię, Wielki i Mały Staw, Dolinę Łomniczki, Czarny Grzbiet ze Śnieżką, Skalny Stół i Czoło na Kowarskim Grzbiecie. Pozostałą część tworzy rezerwat częściowy (tzw. strefa buforowa).

Na terenie gminy Kowary znajdują się fragmenty otuliny parku oraz niewielki fragment objęty ścisłą ochroną w rejonie szczytowym Skalnego Stołu. Łącznie obszar Karkonoskiego Parku Narodowego na terenie gminy zajmuje powierzchnię 136 ha.

Rudawski Park Krajobrazowy został utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 16 listopada 1989 roku na obszarze 8814 ha (ze zmianami w 1995 roku). Na terenie gminy Kowary ma on powierzchnię 1096 ha. Według ustawy o ochronie przyrody Park Krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzowanie oraz upowszechnianie wartości ekologicznych w warunkach racjonalnego gospodarowania. Grunty rolne, leśne i inne nieruchomości znajdujące się w granicach Parku mogą być gospodarczo wykorzystywane.

Rudawski Park Krajobrazowy zajmuje ważne miejsce w systemie terenów prawnie chronionych Sudetów Zachodnich, zarówno istniejących jak i planowanych do utworzenia. Od południowego – zachodu Park oraz jego otulina graniczą z obszarem chronionego krajobrazu „Karkonosze – Góry Izerskie” i razem będą powiązane przestrzennie z przyszłymi Parkami Krajobrazowymi: Kaczawskim i Łomnickim, planowanymi do utworzenia. Rudawski Park Krajobrazowy obejmuje w przewadze obszary o krajobrazie górskim, zaś w otulinie przeważają tereny równinne i pagórkowate.

Obszar chronionego krajobrazu „Karkonosze – Góry Izerskie” zajmuje powierzchnię 43450 ha i rozdziela Karkonoski Park Narodowy od Rudawskiego Parku Krajobrazowego. Został utworzony na podstawie uchwały nr XIV/95/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 27 listopada 1986 roku (Dziennik Urzędowy Województwa Jeleniogórskiego, Jelenia Góra 2 marca 1987 roku). Na terenie gminy Kowary granica Obszaru Chronionego Krajobrazu „Karkonosze – Góry Izerskie” przebiega wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 367 i obejmuje tereny położone na zachód od niej. W 1996 roku w obrębie obszaru chronionego krajobrazu wydzielono strefę otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego, której granica częściowo pokrywa się z granicą obszaru chronionego krajobrazu.

Duża część obszaru chronionego krajobrazu „Karkonosze – Góry Izerskie” charakteryzuje się znacznym stopniem degradacji środowiska. Tereny te wymagają specjalnych działań mających na celu zahamowanie degradacji środowiska i jego rekultywację.

Na obszarze gminy Kowary ochroną konserwatorską objęte zostały trzy pojedyncze, pomnikowe okazy drzew (jodła pospolita, świerk pospolity i buk czerwony).

Rzadkie gatunki drzew, mogące być uznane za pomnikowe, można też spotkać w zabytkowych parkach podworskich w Kowarach. Są tam okazy starych sosen i świerków sudeckich oraz wiele innych drzew, w tym okazy drzew egzotycznych.

W krajobrazie ziemi Kowarskiej znaczącą rolę odgrywają lasy i grunty leśne. Zajmują one łącznie 2356 ha, tj. 63 % powierzchni gminy. Duże areale drzew porastają zbocza Kowarskiego Grzbietu oraz Rudaw Janowickich. W zależności od wysokości nad poziomem morza i typu gleby występują: świerki, jodły, jesiony, jawory, olchy, dęby, buki, klony, wiąz oraz graby.

Obszar gminy porastają 34 gatunki roślin chronionych na 238 stanowiskach. Spośród nich 22 podlegają ochronie całkowitej, a 12 częściowej. W granicach miasta występują obszary skupiające większą ilość gatunków chronionych. Są to:

- obszar położony między Krzaczną, a zachodnią częścią miasta – 9 gatunków, m. in.: naparnica górską, kruszyna pospolita, storczyk plamisty;
- las jesionowo – olchowy w dolinie Bystrka na przedłużeniu ulicy Bukowej – 6 gatunków, m.in.: kopytnik pospolity, konwalia majowa, marzanka wonna;
- rejon leśno – łąkowy między Krzaczną a Jedlinkami – 11 gatunków z lilią złotogłowiem, wawrzynkiem, storczykiem Fuscha;
- Uroczysko Piszczak w dolinie potoku – 14 gatunków, m.in. ciemiężycy zielona, kalina koralowa;
- Przełęcz Kowarska – 11 gatunków, w tym zimowit jesienny.

Ponadto na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego i Karkonoskiego Parku Narodowego oraz ich otulin występują następujące zbiorowiska ekosystemów nieleśnych:

- naskalne – mają związek z bogactwem skał i skalnych wychodni; są ubogie florystycznie;
- źródłiskowe – rozpowszechnione w sąsiedztwie potoków oraz wysięków wodnych; charakteryzują się obfitym udziałem mchów i wątrobowców;
- torfowiskowe – reprezentowane są przez niewielkie fragmenty torfowisk niskich, rozwijających się w lokalnych zagłębieniach terenu kompleksów podmokłych łąk, na młakach trwale zasilanych wodami źródłiskowymi oraz wysiękowymi;
- ciepłolubne okrajkowe – rozwijające się w miejscach eksponowanych na stromych skarpach i brzegach lasów; są to bogate, kwieciste zbiorowiska złożone z wysokich bylin.

Duże kompleksy leśne oraz górski charakter obszaru powoduje, że w Karkonoszach i Rudawach Janowickich żyje wiele różnorodnych gatunków zwierząt. Przede wszystkim ssaków oraz ptaków.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono występowanie 28 gatunków ssaków. Spośród nich 8 zostało objętych ochroną gatunkową:

- drobne owadożerne: jeż zachodni, kret, ryjówka aksamitna, rzęsorek rzeczek, zębielek karliczek;
- ssaki drapieżne: kuna domowa, gronostaj, łasica łaska;
- gatunki nie objęte żadną formą ochrony oprócz prawa łowieckiego: zając, wieśniówka, mysz leśna, mysz polna, piżmak, karczownik, nornik bury, nornik zwyczajny, nornica ruda, lis, kuna leśna, tchórz, dzik, sarna, jeleń.

Na obszarze gminy stwierdzono występowanie 98 gatunków ptaków, w tym 84 chronione stale lub częściowo. Ochronie gatunkowej podlegają m. in.: perkoz, jastrząb gołębiarz, myszołów, pustułka, czajka, słonka, kukułka, sowa uszata, puszczyk, dzięcioł zielony i inne. Rzeka Jedlica powyżej Kowar słynie z wielu gatunków ryb, zwłaszcza z licznej naturalnej populacji pstrąga potokowego, płazów oraz gadów. Na tle innych grup bezkręgowce są na rozpatrywanym obszarze są bardzo słabo rozpoznane. Teren nie był tematem kompleksowych badań biologicznych. Udokumentowano jednak kilkadziesiąt gatunków ślimaków, muchówek i roztoczy.

NATURA 2000

W zależności od głównego celu ochrony wyróżniamy dwa typy obszarów Natura 2000:

Obszary Specjalnej Ochrony, w skrócie OSO (*Special Protection Areas*) to ostoje tworzone ze względu na występowanie w nich gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, lista obszarów na terenie Polski została ogłoszona w formie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313, zm.); lista po ostatniej noweli obejmuje 141 obszarów;

Specjalne Obszary Ochrony, w skrócie SOO (*Special Areas of Conservation*), które powołuje się dla ochrony siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej lub/i gatunków roślin i zwierząt wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Obszary OSO i SOO są od siebie niezależne – w niektórych przypadkach ich granice mogą się pokrywać, lub być nawet identyczne. Dotychczas nie ogłoszono listy obszarów na terenie Polski w dokumencie rangi aktu prawnego.

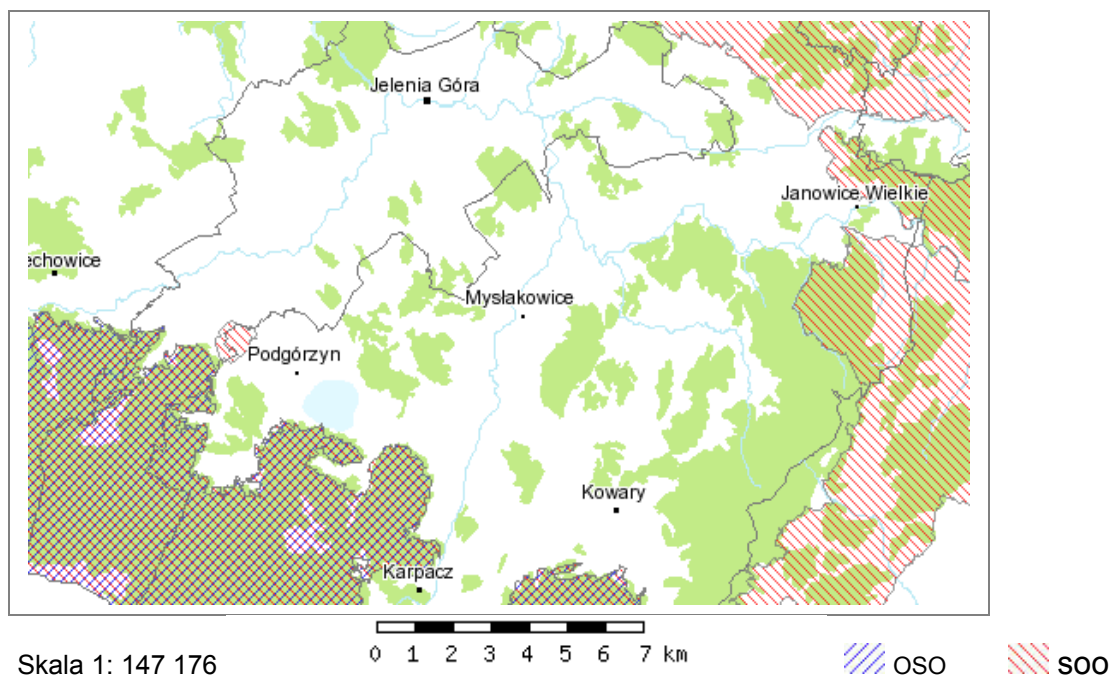
W pobliżu Kowar znajdują się obszary objęte ochroną w ramach tworzenia europejskiej sieci obszarów NATURA 2000. Nakładają się tu bowiem zarówno obszary specjalnej ochrony (OSO) zgodnie z Dyrektywą Ptasią 79/409/EWG, jak i specjalne obszary ochrony (SOO) zgodnie z dyrektywą siedliskową Rady Europy 92/43/EWG:

- Specjalne Obszary Ochrony Karkonosze PLH020006 i Obszary Specjalnej Ochrony Karkonosze PLB020007 – w odległości ok. 0,5 km od obszaru rewitalizowanego,
- Specjalne Obszary Ochrony Rudawy Janowickie PLH020011 – położone w odległości ok. 3 km od wskazanego obszaru,
- Specjalne Obszary Ochrony (shadow list) Stawy Karpnickie – położone w odległości ok. 5,5 km od obszaru rewitalizowanego,

- Specjalne Obszary Ochrony (shadow list) Źródła Pijawnika – położone w odległości 8,5 km od wskazanego obszaru.

Lokalizację w/w obszarów względem Kowar przedstawiono na mapce.

Rysunek 2. Obszary Natura 2000 w pobliżu Kowar (źródło Ministerstwo Środowiska)

Specjalne Obszary Ochrony Karkonosze PLH020006

Typ Ostoi **K**
Powierzchnia 18204.92 ha

Obszar obejmuje Karkonoski Park Narodowy (5 579 ha; 1959) wraz z otuliną i Obszarem Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie. Obszar częściowo położony na terenie Rezerwatu Biosfery Karkonosze/Krkonose (60 500 ha; 1992). Karkonosze - najwyższe pasmo górskie Sudetów zbudowane jest ze skał granitowych i metamorficznych. Na charakterystycznych, zrównanych wierzchołkach grzbietów występują murawy wysokogórskie, zarośla kosodrzewiny, wierzby lapońskiej i jarzębiny oraz subalpejskie torfowiska wysokie. Poniżej, w kotłach polodowcowych znajdują się jeziora górskie. Lasy regla górnego to głównie bory świerkowe, mocno zdegradowane na skutek oddziaływania zanieczyszczeń powietrza. Piętro regla dolnego jest silnie przekształcone w wyniku działalności człowieka (głównie gospodarka leśna). Poza głównym grzbiecie Karkonoszy, obszar obejmuje również sąsiedni Grzbiet Lasocki.

Obszary Specjalnej Ochrony Karkonosze PLB020007

Typ Ostoi **J**
Powierzchnia 18578.43 ha

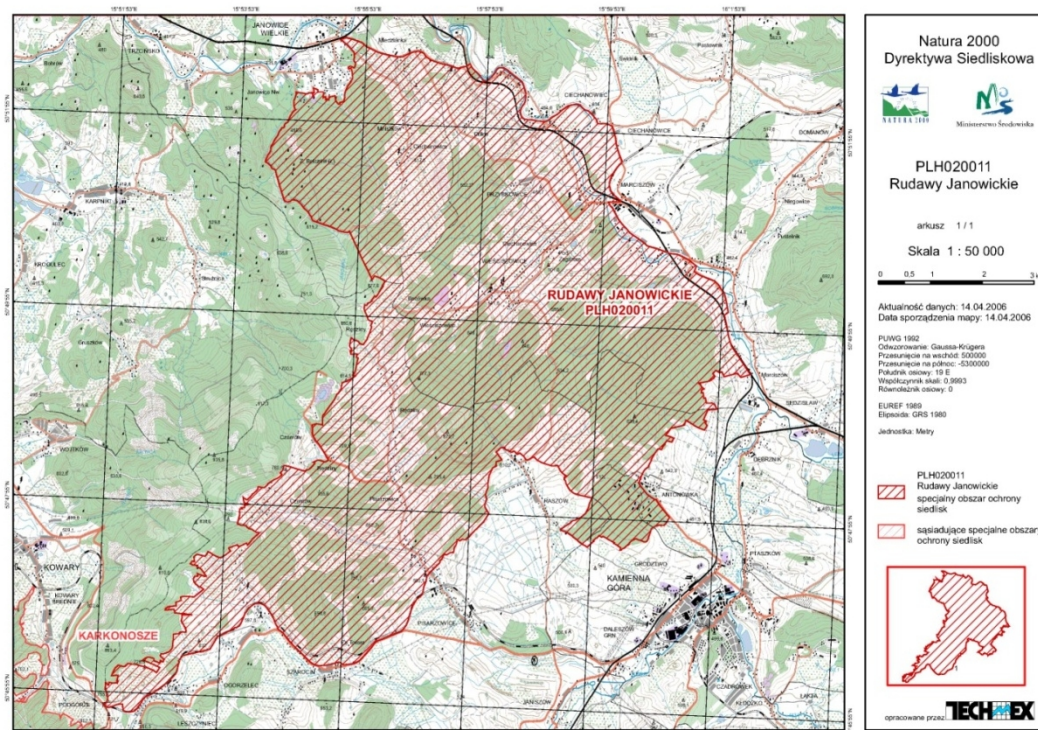
Występują następujące formy ochrony: Park Narodowy: Karkonoski (5575,0 ha) Rezerwat Biosfery: Karkonoski (5575,0 ha) (rez.dwustronny - polsko-czeski) Park Krajobrazowy: Rudawski (15705,0 ha) Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie. Karkonosze leżą w Sudetach zachodnich i stanowią najwyższe pasmo Sudetów (Śnieżka 1602 m npm). Obszar obejmuje Karkonoski Park Narodowy. Od południa granicę Karkonoszy stanowi granica państwa; od strony północnej przylega Kotlina Jeleniogórska; od zachodu - Góry Izerskie; od wschodu - Brama Lubawska i Rudawy Janowickie. Karkonoski Rezerwat Biosfery (5575 ha), rezerwat dwustronny - polsko-czeski Karkonoski Park Narodowy (5575 ha).

Specjalne Obszary Ochrony Rudawy Janowickie PLH020011

Typ Ostoj E

Powierzchnia 6635.044 ha

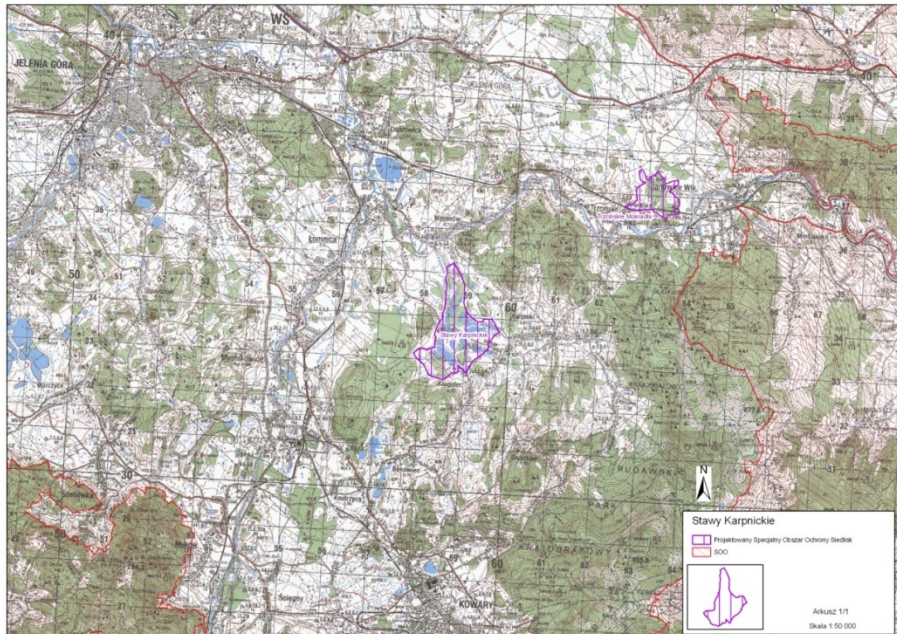
Obszar w większości położony na terenie Rudawskiego Parku Krajobrazowego (15 705 ha; 1989), leżący na pograniczu Rudaw Janowickich i Kotliny Kamieniogórskiej, zajęty przede wszystkim przez łąki i pastwiska oraz lasy z dużym udziałem lasów gospodarczych, lecz z zachowanymi niewielkimi fragmentami zbiorowisk naturalnych. Obszar od wielu lat jest objęty ekstensywną gospodarką pastwiskową, w mniejszej mierze rolną, co pozwoliło na zachowanie unikalnych dla Sudetów cech szaty roślinnej i kulturowego krajobrazu. Podłoże geologiczne jest zróżnicowane, obejmuje strefę kontaktową masywu granitoidowego ze skałami metamorficznymi, co powoduje lokalnie występowanie gleb zasobnych w metale ciężkie.

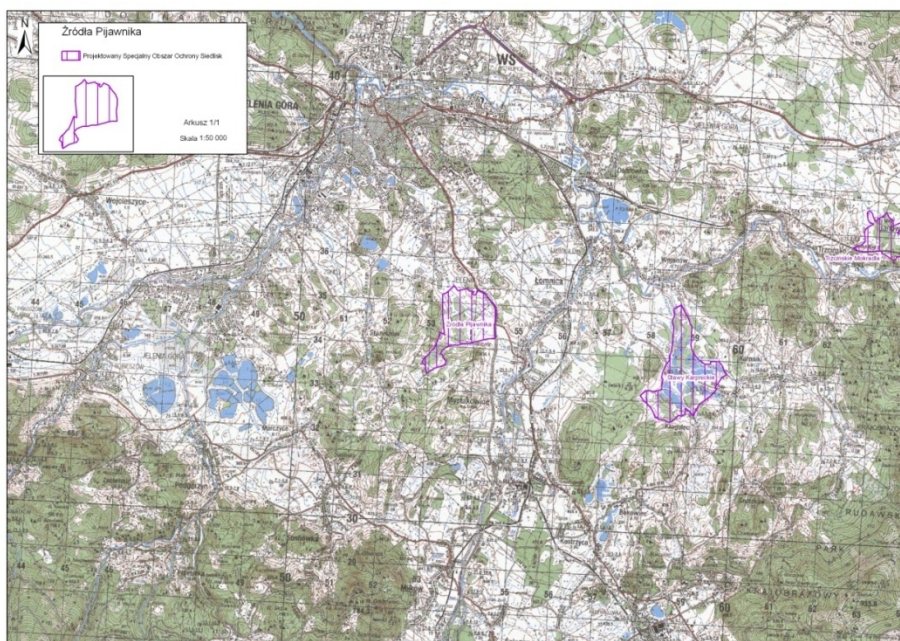
Rysunek 3. Rudawy Janowickie (Źródło: Ministerstwo Środowiska)

Na liście **obszarów Natura 2000** proponowanych do wyznaczenia na podstawie Dyrektywy Siedliskowej (*Aktualizacja na dzień 28 lipca 2009 r.*) znalazły się ponadto Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk:

- Stawy Karpnickie
- Źródła Pijawnika

Rysunek 4. Stawy Karpnickie (Źródło: Ministerstwo Środowiska)

Rysunek 5. Źródła Pijawnika (Źródło: Ministerstwo Środowiska)

Lokalizacja obszaru rewitalizowanego w stosunku do obszarów NATURA 2000

Obszary Sieci Natura 2000 są odległe o kilka kilometrów od terenu planowanego przedsięwzięcia i nie zachodzi obawa o wystąpienie negatywnego oddziaływania.

Na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji, ani w jego otoczeniu nie ma obiektów i terenów objętych ochroną na mocy przepisów prawa, zgodnie z treścią Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, zm.), na które realizacja któregośkolwiek z zadań mogłaby mieć wpływ.

4. Wpływ realizacji LPR na poszczególne komponenty środowiska

4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywalnym znaczącym oddziaływaniem

Realizacja n/w projektów ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji będzie polegała na realizacji zadań, głównie inwestycyjnych, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, powodując przejściowe uciążliwości.

Lista zadań inwestycyjnych zawartych w LPR:

- 1. Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej*
- 2. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I i Etap II.*
- 3. Centrum Integracji i Tradycji Miasta.*

Lista projektów inwestycyjnych (rezerwowych).

- 4. E-strefa – punkt publicznego dostępu do Internetu.*

Lista zadań społecznych przewidzianych do realizacji w LPR:

- 5. Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce.*
- 6. Szkolenia dla osób zamieszkujących obszar rewitalizowany chcących rozpocząć działalność gospodarczą.*

Realizacja większości w/w przedsięwzięć, będzie związana z prowadzeniem robót budowlanych mających wpływ na środowisko w głównej mierze na etapie ich realizacji. Realizacja tych zadań związana będzie z oddziaływaniem na środowisko, dlatego przy analizie wpływu na środowisko poszczególnych projektów, wymienionych w LPR, podzielono je na dwie grupy :

I grupa to zadania w ramach, których będą wykonywane prace (w różnym zakresie w zależności od zadania), tj. modernizacje sal dydaktycznych, korytarzy i sanitariatów, szatni, utworzenie kuchni, wymiana i docieplenie stolarki drzwiowej i okiennej, docieplenia stropodachów, wykonanie izolacji termicznej i wyprawy tynkarskiej ścian, montaż instalacji solarnej i instalacji oświetleniowej, instalacji wod – kan.

Zadania wchodzące w skład tej grupy to:

1. *Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej*
2. *Centrum Integracji i Tradycji Miasta.*
3. *E-strefa – punkt publicznego dostępu do Internetu (lista rezerwowa).*

II grupa to zadania w ramach których będą wykonywane prace (w różnym zakresie w zależności od zadania), tj. budowa placu zabaw dla dzieci i młodzieży, terenów rekreacyjnych (altana, wiaty, ławki, tereny zielone), ścieżek spacerowych, ciągów pieszych, oświetlenia, ogrodzenia, strefy rekreacji dla dorosłych, i ciągów pieszych.

Zadania wchodzące w skład tej grupy to:

1. *Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I i Etap II.*

4.2. Etap realizacji projektów zaliczonych do I i II grupy.

Ze względu na podobny charakter prac określono wpływ dla obu grup.

Największy wpływ na środowisko w trakcie budowy będą miały:

- a) emisja zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliwa w silnikach
- b) spalinowych pojazdów mechanicznych używanych w trakcie prac budowlanych,
- c) hałas spowodowany pracą sprzętu mechanicznego,
- d) wpływ na środowisko gruntowo-wodne spowodowane pracą sprzętu mechanicznego, lokalizacja zaplecza budowy;
- e) odpady powstające w czasie wykonywania robót ziemnych i budowlanych.

a/ powietrze atmosferyczne

Faza budowy będzie się charakteryzowała oddziaływaniem na stan powietrza. Prace ziemne, prace budowlane nie pozostają bez wpływu na zapylenie powietrza powodujących wzrost emisji zanieczyszczeń do powietrza. W szczególności dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych (w czasie transportu oraz pracy sprzętu i maszyny roboczych), prac spawalniczych (gazy i pyły), prac malarskich (gazy, głównie lotne związki organiczne) i innych.

Określenie skali oddziaływania i zasięgu występowania określonych stężeń danej substancji nie jest możliwe. Z punktu widzenia prawa stosunkowo krótkotrwałe oddziaływanie związane z pracami budowlanymi nie podlega normowaniu.

Jednak nie ulega wątpliwości, że tego rodzaju prace nie są obojętne dla ludzi przebywających w pobliżu, szczególnie mieszkańców okolicznych domów i powodują w tym czasie pewna uciążliwość.

W związku z tym, należy ograniczać emisję poprzez :

- a) zwilżanie powierzchni terenu i zwilżanie sypkiego materiału składowanego na przyzmach (piasek); naturalnie odbywa się to za sprawą opadów atmosferycznych natomiast w bezdeszczowej warcie dodatkowo zwilżać źródła pylenia; ograniczaniu emisji mogą też służyć sztuczne bariery, jakimi są m. in. parkany okalające plac budowy;
- b) dla zapobieżenia zanieczyszczeniu powierzchni ulic, na które będą wyjeżdżały samochody z placu budowy, można zastosować „myjki” do oczyszczania kół, a przede wszystkim zamiatanie na mokro odcinka ulicy, na który wyjeżdżają samochody z budowy;
- c) unikanie warunków sprzyjających pyleniu podczas przesypywania sypkiego materiału (np. załadunek i rozładunek ciężarówek);
- d) szybkie zagospodarowanie powierzchni, która została odsłonięta i przez to narażona na emisję wiatrową (np. obsadzanie trawą, itp.).

b/ środowisko gruntowo–wodne

W trakcie budowy istnieje potencjalne niebezpieczeństwo zanieczyszczenia gruntów substancjami ropopochodnymi pochodzącymi ze sprzętu budowlanego i środków transportu (potencjalne wycieki olejów przekładniowych, silnikowych, paliwa, itp.). Aby zminimalizować niebezpieczeństwo skażenia zaplecze budowy, na którym będzie parkował ten sprzęt powinno zostać zorganizowane na terenie utwardzonym, zabezpieczonym warstwą nieprzepuszczalną lub na terenie, z którego możliwe jest ujęcie zanieczyszczonych wód opadowych i wstępne oczyszczenie przed odprowadzeniem do odbiornika. Oprócz tego stan sprzętu budowlanego i środków transportu powinien być na bieżąco monitorowany. Pozwoli to na szybkie wykrywanie i eliminację nieszczelności, skutkujących wyciekami ropopochodnych. Zminimalizuje to potencjalne zagrożenie dla środowiska gruntowo–wodnego. Na placu budowy należy zapewnić odpowiednie warunki sanitarne pracownikom (np. poprzez ustawienie kabin ustępowych typu Toi–Toi, które następnie będą wywiezione do punktu zlewnego – oczyszczalni przez uprawniony podmiot).

c/ odpady

Na terenie budowy w czasie realizacji przedmiotowych zadań mogą powstawać głównie następujące typy odpadów:

- a) odpady z budowy, remontów i demontażu dróg,
- b) materiały konstrukcyjne zawierające gips,
- c) materiały ceramiczne, szkło, drewno, tworzywa sztuczne
- d) złom stalowy,
- e) zniszczone kable,
- f) odpady związane z eksploatacją maszyn i urządzeń wykorzystywanych podczas prac budowlanych tj. odpadowe oleje hydrauliczne i silnikowe, zanieczyszczona substancjami niebezpiecznymi ziemia, opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych,
- g) odpady ulegające biodegradacji,

- h) gleba i ziemia w tym urobek z pogłębiania,
- i) odpady bytowe pracowników – puszki, butelki, papiery itp., na odpady te należy przygotować odpowiednie pojemniki, które powinny być systematycznie opróżniane.

Część z nich np. niektóre oleje mogą być klasyfikowane jako odpady niebezpieczne i w związku z tym należy je traktować w sposób szczególny. W sposób szczególny należy także postępować z odpadami zawierającymi azbest.

Powstałe w trakcie budowy odpady powinny być w miarę możliwości wtórnie wykorzystywane bądź usuwane zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi wykonywania robót budowlanych. W przypadku odpadów niebezpiecznych każdy rodzaj odpadów powinien być gromadzony i przechowywany oddzielnie. Transport odpadów niebezpiecznych z miejsc ich powstawania do miejsc ich odzysku lub unieszkodliwiania powinien się odbywać z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie tego typu odpadów.

d/ hałas

W trakcie robót budowlanych wykorzystywany będzie sprzęt budowlany i środki transportu, stanowiące źródło hałasu i drgań. Emitowany hałas będzie oddziaływał na okolicznych mieszkańców oraz ludzi przebywających chwilowo w rejonie inwestycji. Przy organizacji placu i planu budowy należy zwrócić więc szczególną uwagę na to by zastosowane urządzenia spełniały przedstawione kryteria dotyczące ich mocy akustycznej, wynikające z Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. Nr 263, poz. 2202, zm.). Spełnianie tych kryteriów nie spowoduje całkowitej eliminacji uciążliwości hałasowych na terenach otaczających plac budowy, należy jednak pamiętać, że proces budowlany będzie ograniczony w czasie, a po jego zakończeniu wszystkie niedogodności (w tym akustyczne) ustaną.

Dla ograniczenia uciążliwości akustycznych prace budowlane powinny być prowadzone tylko w porze dziennej.

Ograniczenie emitowanego hałasu oraz wibracji można także osiągnąć poprzez:

- a) prowadzenie rozładunku pojazdów przy wyłączonym silniku;
- b) izolowanie głośnych procesów i ograniczanie dostępu do obszarów zagrożonych hałasem,
- c) ograniczenie propagacji hałasu poprzez zastosowanie obudów i ekranów akustycznych,
- d) stosowanie materiałów dźwiękochłonnych w celu zmniejszenia odbić dźwięku,
- e) stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.

e/ przyroda, rośliny

W procesie rewitalizacji obiektów architektonicznych oraz budowy dróg istotnym zagadnieniem jest adaptacja i ochrona istniejących elementów zieleni w najbliższym otoczeniu obiektów.

W przypadku prowadzonych prac ziemnych należy uwzględnić element ochrony istniejącej roślinności drzewiastej (szczególnie drzew). Dotyczy to zabezpieczenia

części nadziemnych drzew i ochrony systemu korzeniowego w trakcie realizacji prac ziemnych i budowlanych. W przypadku konieczności przeprowadzenia instalacji podziemnych w pobliżu drzew konieczne jest zastosowanie metod nieinwazyjnych – na przykład przewiertów sterowanych.

Realizacja przedmiotowych zadań, może spowodować konieczność usunięcia bądź przesadzenia kolidujących z nimi drzew i krzewów. O ile jest to możliwe należy przesadzać a nie wycinać kolidujące z budową drzewa. Należy też zwrócić uwagę na odpowiednie zabezpieczenie drzew w bezpośrednim sąsiedztwie przeprowadzanych prac budowlanych. Można to osiągnąć poprzez zabezpieczenie pni deskami, a następnie obwiązanie sznurem lub drutem zabezpieczającym przed odkryciem (w taki sposób, aby nie doszło do uszkodzenia mechanicznego kory). W trakcie wykonywania instalacji podziemnych może nastąpić uszkodzenie korzeni.

Najbardziej niebezpieczne dla roślin jest wykonywanie prac ziemnych latem (przesuszenie) oraz zimą (przemarznięcie). Najlepszym czasem na wykonanie tych czynności jest okres spoczynku roślin, ponieważ ciężki sprzęt budowlany może zniszczyć korzenie drzew w obrębie wykopów.

Wszelkie roboty ziemne w obrębie systemu korzeniowego powinny być wykonywane ręcznie w zasięgu rzutu korony lub w promieniu określonym przez dwukrotną wartość obwodu pnia u podstawy. Odsłonięte korzenie drzew na czas budowy powinny zostać okryte np. matami ze słomy lub tkanin workowatych które zabezpiecza je przed uszkodzeniem i wysychaniem. Wykopy w obrębie rzutu korony należy zasypywać glebą urodzajną w celu umożliwienia rozwoju systemu korzeniowego (rekompensata straty fragmentów systemu).

W przypadku wysokiego poziomu wód gruntowych na terenie prowadzonych inwestycji oraz występowania roślin drzewiastych w najbliższym otoczeniu inwestycji należy przewidzieć zabezpieczenie ścian wykopu w celu uniknięcia drastycznych zmian poziomu wód gruntowych mających niekorzystny wpływ na istniejącą zieleń wysoką (osłabienie stanu zdrowotnego, podatność na infekcję, posusz w szczytowej części korony).

NATURA 2000

Na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji, ani w jego otoczeniu nie ma obiektów i terenów objętych ochroną na mocy przepisów prawa, zgodnie z treścią Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o *ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, zm.), na które realizacja któregośkolwiek z zadań mogłaby mieć wpływ.

4.3. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach LPR zaliczonych do I grupy

Realizacja przedmiotowych projektów określonych w LPR, przyczyniając się do osiągnięcia celów zakładanych w tym dokumencie, przyczyni się jednocześnie do poprawy warunków środowiskowych na rewitalizowanym terenie. Po realizacji tych zadań nie zmieni się zasadniczo funkcja terenów rewitalizowanych. Poprawie ulegnie estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej, co korzystnie wpłynie na wizerunek miasta.

Efektom pozytywnych zmian powinno być:

- a) zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta Kowary, poprzez podniesienie estetyki budynków poddanych remontom i modernizacją oraz funkcjonalności przestrzeni publicznej,
- b) wzbogacenie krajobrazu oraz zwiększenie różnorodności biologicznej, poprzez remont i modernizację obiektów,
- c) przewidywane w ramach projektu prace pielęgnacyjne i urządzeniowe terenów zielonych,
- d) zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez wsparcie instytucji kultury o kluczowym znaczeniu dla mieszkańców,
- e) wzrost zadowolenia mieszkańców wynikający z wzrostu bezpieczeństwa w centrum miasta powodujący zapobieganie niepożądanym zjawiskom społecznym;
- f) dostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- g) podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez polepszenie warunków mieszkaniowych
- h) wzrost aktywności obywatelskiej oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych,
- i) nowe miejsca pracy.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie miała pozytywny wpływ na takie zagadnienia ochrony środowiska jak:

- a) jakość powietrza, ze względu na realizację zadań związanych z termomodernizacją obiektów;
- b) krajobraz, ze względu na realizację zadań związanych poprawą estetyki przestrzeni publicznej uwzględniających krajobraz kulturowy miasta;
- c) odpady, ze względu na realizację zadań związanych z zagospodarowaniem miejsc sprzyjających powstawaniu dzikich wysypisk;
- d) gospodarkę wodno-ściekową, wody opadowe z powierzchni dachów i terenów utwardzonych będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej.
- e) gospodarkę ściekową, ścieki bytowe z budynków będą odprowadzane do kanalizacji sanitarnej.

Realizacja niniejszych zadań w sposób jednoznacznie pozytywny wpłynie na zagadnienie dóbr materialnych, przy czym będzie miała dwutorowe oddziaływanie:

- a) przede wszystkim dokonane zostaną inwestycje w przestrzeniach wspólnych (publicznych), które znacznie poprawią ich jakość, estetykę, funkcjonalność, użyteczność dla mieszkańców, ale także dla podmiotów prowadzących działalności gospodarcze,
- b) pośrednio zakłada się oddziaływanie na sektor prywatny – przede wszystkim poprzez wzrost wartości nieruchomości i ożywienie rynku mieszkaniowego w sąsiedztwie zrewaloryzowanych przestrzeni wspólnych (atrakcyjne przestrzenie publiczne będą podnosiły atrakcyjność zamieszkania i inwestowania).

a/ powietrze atmosferyczne

Realizacja projektów polegających na termomodernizacji obiektów oraz wymianie instalacji grzewczych na gazowe, wpłynie pozytywnie na powietrze i klimat. Zwłaszcza rozwój tego ostatniego rodzaju infrastruktury technicznej będzie miał wysoce pozytywny aspekt: zmniejszenie tzw. niskiej emisji – zanieczyszczeń energetycznych z palenisk domowych, które są bywają opalane przypadkowymi odpadami przez często ubogich mieszkańców centrum, co jest wyjątkowo uciążliwe w okresie grzewczym. Budynki poddane rewitalizacji nie zwiększą emisji związanej z produkcją ciepła. Planowane działania przyczynią się w sposób jednoznaczny do poprawy funkcjonowania i dostępności sektora usług publicznych, a szerzej - do ożywienia kulturalnego tej części miasta. Będzie to miało bardzo pozytywne znaczenie dla mieszkańców miasta

b/ środowisko wodno-gruntowe

W obiektach wskazanych do rewitalizacji będzie wykorzystywana woda do celów socjalno-gospodarczych i w związku z tym będą powstawać ścieki sanitarne. Ścieki sanitarne będą odprowadzane do zewnętrznej sieci kanalizacji sanitarnej i kierowane do oczyszczalni ścieków. Wody opadowe z powierzchni dachów i terenów utwardzonych będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej.

c/ odpady

Na terenie obiektów wskazanych do rewitalizacji mogą powstawać następujące typy odpadów:

odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie:

- a) papier i tektura,
- b) szkło,
- c) tworzywa sztuczne,
- d) metale,
- e) zużyte źródła światła,
- f) odpady ulegające biodegradacji,

inne odpady komunalne:

- g) niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

d/ hałas

Eksploatacja rewitalizowanych obiektów nie będzie generowała znaczącego hałasu.

e/ przyroda, rośliny

Planowane działania są w większości całkowicie neutralne dla bioróżnorodności, a tym bardziej nie powinny przyczynić się do redukcji liczby gatunków, jak też nie powinny przyczynić się do redukcji populacji zwierząt, czy liczby obiektów przyrodniczych – zakłada się raczej, że dojdzie do porządkowania, estetyzacji i

wzbogacania terenów zielonych (a więc nawet do wzrostu bioróżnorodności – należy jednak uwzględnić fakt, że będą to procesy całkowicie sztuczne).

NATURA 2000

Na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji, ani w jego otoczeniu nie ma obiektów i terenów objętych ochroną na mocy przepisów prawa, zgodnie z treścią Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. Nr 92, poz. 880, zm.), na które realizacja któregośkolwiek z zadań mogłaby mieć wpływ.

4.4. Etap eksploatacji obiektów zrealizowanych w ramach LPR zaliczonych do II grupy

Realizacja przedmiotowych projektów określonych w LPR, przyczyniając się do osiągnięcia celów zakładanych w tym dokumencie, przyczyni się jednocześnie do poprawy warunków środowiskowych na rewitalizowanym terenie. Po realizacji tych zadań nie zmieni się zasadniczo funkcja terenów rewitalizowanych. Poprawie ulegnie estetyka i funkcjonalność przestrzeni publicznej, co korzystnie wpłynie na wizerunek miasta.

Efektom pozytywnych zmian powinno być:

- a) zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta Kowary poprzez podniesienie estetyki terenów rekreacyjnych poddanych remontom i modernizacją oraz funkcjonalności przestrzeni publicznej,
- b) wzbogacenie krajobrazu oraz zwiększenie różnorodności biologicznej, poprzez remont i modernizację obiektów,
- c) przewidywane w ramach projektu prace pielęgnacyjne i urządzeniowe terenów zielonych,
- d) wsparcie instytucji kultury o kluczowym znaczeniu dla mieszkańców
- e) wzrost zadowolenia mieszkańców wynikający z wzrostu bezpieczeństwa w centrum miasta powodujący zapobieganie niepożądanym zjawiskom społecznym;
- f) dostosowania obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- g) podniesiona jakości życia mieszkańców poprzez polepszenie warunków mieszkaniowych
- h) zapewnienie miejsc do spędzania wolnego czasu,
- i) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży o specjalnych wymaganiach edukacyjnych,
- j) wzrost aktywności obywatelskiej oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych,
- k) nowe miejsca pracy.

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie miała pozytywny wpływ na takie zagadnienia ochrony środowiska jak:

- a) krajobraz, ze względu na realizację zadań związanych poprawą estetyki przestrzeni publicznej uwzględniających krajobraz kulturowy miasta oraz zagospodarowanie miejsc rekreacji i wypoczynku;
- b) odpady, ze względu na realizację zadań związanych z zagospodarowaniem miejsc sprzyjających powstawaniu dzikich wysypisk;
- c) walory przyrodnicze, w skutek realizacji zadań związanych z uporządkowaniem i zagospodarowaniem terenów zielonych – nowe nasadzenia drzew i krzewów.

Realizacja niniejszych zadań w sposób jednoznacznie pozytywny wpłynie przede wszystkim na estetykę, funkcjonalność, użyteczność dla mieszkańców (między innymi mają spowodować spędzanie w tej części miasta czasu wolnego), ale także dla podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

a/ środowisko wodno-gruntowe

W obiektach wskazanych do rewitalizacji będzie wykorzystywana woda do celów socjalno-gospodarczych i w związku z tym będą powstawać ścieki sanitarne. Ścieki sanitarne będą odprowadzane do zewnętrznej sieci kanalizacji sanitarnej i kierowane do oczyszczalni ścieków. Wody opadowe z terenów utwardzonych będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej.

Dużym zagrożeniem dla jakości wód podziemnych i powierzchniowych w skali lokalnej stanowią „dzikie wysypiska”, a nawet zalegalizowane składowiska śmieci, z których ładunki zanieczyszczeń migrują do wód powierzchniowych, skąd przenikają do wód podziemnych.

Główne zagrożenia dla środowiska wodnego stanowią:

- brak wystarczająco rozwiniętej sieci kanalizacyjnej, w tym na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- duże zanieczyszczenie wód rzek.

b/ odpady

Na terenie obiektów wskazanych do rewitalizacji mogą powstawać następujące typy odpadów:

odpady komunalne segregowane i gromadzone selektywnie :

- a. papier i tektura,
- b. szkło,
- c. tworzywa sztuczne,
- d. metale,
- e. zużyte źródła światła,

odpady z terenów zielonych:

- a. odpady ulegające biodegradacji,

inne odpady komunalne:

- a. niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

c/ hałas

Dla mieszkańców w centrum miasta najbardziej uciążliwe są niskie źródła emisji oraz zanieczyszczenia komunikacyjne. Charakteryzuje się ono dużym zagęszczeniem zabudowy o ogrzewaniu indywidualnym, gęstą siecią dróg oraz utrudnionymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Jest to miejsce szczególnie narażone na chwilowe przekroczenia dopuszczalnych norm jakości powietrza, zwłaszcza w okresie zimowym.

Nie odnotowano poważnych zagrożeń dla klimatu akustycznego. Ruch samochodowy, mimo okresowej koncentracji w ciągu dnia nie odbywa się z dużymi prędkościami, nie generuje więc wysokich poziomów hałasu.

Główne zagrożenia dla jakości powietrza oraz klimatu akustycznego stanowią:

- wysoki poziom ogólnego ruchu pojazdów,
- niska emisja energetyczna w okresie zimowym z mieszkaniowego budownictwa indywidualnego,
- brak proekologicznych postaw społeczeństwa w zakresie komunikacji samochodowej.

Eksploatacja rewitalizowanych obiektów nie będzie generowała znaczącego hałasu. Swoiste źródło hałasu stanowią miejsca rekreacyjne, których eksploatacja pozytywnie wpłynie na mieszkańców zwłaszcza w obszarze zagospodarowania czasu wolnego dzieci. Program rewitalizacji będzie sprzyjał stopniowej poprawie standardu zachowań ludzi.

d/ przyroda

Teren będący przedmiotem analiz nie wykazuje dużego potencjału przyrodniczego – jest w większości zabudowany, a tylko niewielkie przestrzenie zajmują tereny zielone, będące także formą antropogenną – wtórnie urządzonej. Na obszarach przewidzianych do rewitalizacji zlokalizowane są tereny zieleni urządzonej, takie jak: skwery, ciągi zieleni przydrożnej czy zieleni osiedlowa. Zieleń tą tworzą trawniki, zadrzewienia, krzewy oraz byliny. W kontekście centrum miasta pojęcie różnorodności biologicznej nie może być rozumiane w klasycznym znaczeniu, gdyż z założenia zarówno świat zwierząt, jak i roślin jest bardzo ograniczony.

NATURA 2000

Nie przewiduje się żadnego bezpośredniego lub pośredniego wpływu na tereny włączone do sieci Natura 2000. Planowane działania są w większości całkowicie neutralne dla bioróżnorodności, a tym bardziej nie powinny przyczynić się do redukcji liczby gatunków, jak też nie powinny przyczynić się do redukcji populacji zwierząt, czy liczby obiektów przyrodniczych – zakłada się raczej, że dojdzie do porządkowania, estetyzacji i wzbogacania terenów zielonych (a więc nawet do wzrostu bioróżnorodności – należy jednak uwzględnić fakt, że będą to procesy całkowicie

sztuczne).

4.5. Przewidywane oddziaływania na środowisko

LPR ze względu na cel i specyfikę opracowania jest dokumentem konkretnych, a niekiedy bardzo szczegółowych zapisów. W związku z powyższym umożliwia dokładne wskazanie obszarów, na których przewiduje się określone oddziaływania. Obszar ten stanowi centrum miasta Kowary nie tylko przestrzeni jako takiej, ale również ludności jej zamieszkującej. Niemniej jednak, jak wykazała analiza przeprowadzona przez Autorów LPR na terenie samego centrum wyodrębnia się obszar o wyjątkowym natężeniu problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Tabela.1. Ocena wpływu realizacji poszczególnych projektów Lokalnego Programu Rozwoju Miasta Kowary na stan środowiska

Tabela.1. Ocena wpływu realizacji poszczególnych projektów Lokalnego Programu Rozwoju Miasta Kowary na stan środowiska przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:Zadania

Plan działań inwestycyjnych– grupa INN1. Centrum Wczesnej Profilaktyki Zdrowotnej

+00000+NN++2. *Centrum Integracji i Tradycji Miasta*NN+00000+NN++ 3. *E-strefa – punkt publicznego dostępu do Internetu (lista rezerwowa).*NN+00000+NN++**Plan działań inwestycyjnych– grupa II1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w Centrum Etap I i Etap II.**NN+0000++N0+/0+**Plan działań społecznych**

„+” – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;

„-” – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;

„0” – oddziaływanie neutralne;

„+/-”, „+/0”, „-/0” – oddziaływanie niejednoznaczne (pozytywno-negatywne, pozytywno-neutralne, negatywno-neutralne)

N – brak oddziaływania /nieokreślone

4.6. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji LPR

Działania przewidziane do podejmowania w Lokalnym Programie Rewitalizacji uwzględniają specyfikę miasta (opisaną wcześniej) a niemal każde z nich w mniejszym lub większym stopniu będzie oddziaływało korzystnie na stan środowiska. Zaniechanie podejmowania działań wynikających z zadań określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wpłynie niekorzystnie na wizerunek miasta, co w konsekwencji może doprowadzić do obniżenia jego naturalnej atrakcyjności turystycznej.

Przewiduje się, że brak realizacji LPR spowodowałby następujące skutki:

- Dalsza degradacja terenów/budynków zniszczonych zwłaszcza obiektów dziedzictwa kulturowego;
- Wzrost zachowań patologicznych (dewastacja terenów zielonych, zaśmiecanie itp.) wynikająca z braku pracy,
- Pogorszenie się stanu technicznego budynków spełniających ważne funkcje dla mieszkańców miasta,
- Spadek poczucia bezpieczeństwa w rejonie centrum
- Brak szeroko rozumianego ładu przestrzennego w mieście.

Rozwój społeczno-gospodarczy miasta gwarantuje jego mieszkańcom poprawę warunków życia, odpowiednią promocję walorów środowiskowych i zasobów oraz szersze możliwości jego wykorzystania. Taki zrównoważony rozwój będzie możliwy przy realizacji zadań zakładanych w LPR, natomiast zaniechanie realizacji programu spowoduje jego zachwianie.

Analiza powyższych skutków braku realizacji LPR prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może jedynie skutki negatywne. Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności miasta może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Również brak realizacji wyznaczonych w LPR działań dotyczących budowy infrastruktury technicznej może spowodować negatywne skutki dla środowiska.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów zapisanych w LPR. Realizacja tych celów wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych w niniejszej Prognozie doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców miasta.

4.7. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,

Analiza LPR prowadzi do następujących wniosków z zakresu rozwiązań mających na celu łagodzenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko:

- LPR nie zawiera ustaleń, których głównym i bezpośrednim celem jest podnoszenie jakości, czy też ochrona istniejących zasobów środowiska. Warto jednak zauważyć, że szereg ustaleń LPR realizuje te zagadnienia pośrednio, a

efekty środowiskowe są osiągane niejako „przy okazji” realizacji innych założonych celów.

- LPR nie zawiera żadnego ustalenia, które stanowiłoby w sposób jawny i oczywisty zagrożenie dla środowiska, lub degradacja środowiska służyłaby osiągnięciu celów społecznych lub gospodarczych. Pomimo, iż realizacja części zadań może się wiązać z ingerencją w różne elementy środowiska, to żaden z zapisów nie zakłada ingerencji przesadnie dużej, znacznie wykraczającej poza konieczną dla osiągnięcia zamierzonych efektów.
- LPR nie zawiera żadnych rozwiązań służących łagodzeniu lub kompensacji ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko. Ze względu na specyfikę terenu, który jest przedmiotem LPR, a także ze względu na specyfikę proponowanych działań, braku rozwiązań służących kompensacji przyrodniczej nie można jednak oceniać jako wady opracowania, gdyż nie przewiduje się w wyniku jego realizacji powstania istotnych sytuacji konfliktowych. Jak wykazano wcześniej – większość potencjalnych oddziaływań planowanych zadań na analizowane aspekty środowiska, ma charakter neutralny (brak oddziaływań) lub ewidentnie pozytywny, a tylko część - negatywny.

W wyniku realizacji ustaleń LPR nie zaistnieją straty w obszarach położonych w granicach miasta i w jego sąsiedztwie, w tym zwłaszcza w sieci Natura 2000.

4.8. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Programu

Lokalny Program Rewitalizacji jest bardzo konkretnym opracowaniem określającym szczegółowo planowane działania zmierzające do przebudowy Kowar. LPR dzieli się na zadania inwestycyjne i społeczne – pierwsze są ściśle umiejscowione przestrzennie, a drugie to przede wszystkim działania „miękkie” – projekty ukierunkowane na poprawę jakości funkcjonowania, na wzmocnienie kapitału ludzkiego oraz na promocję.

W kontekście powyższego, trudno wskazywać rozwiązania alternatywne. LPR jest autorską koncepcją przebudowy i rewitalizacji społecznej i przestrzennej centrum miasta Kowary. Jest to koncepcja spójna i całościowa, której poszczególne elementy łączą się ściśle z innymi, pozwalając osiągnąć efekt synergii. Poszukiwanie rozwiązań alternatywnych byłoby de facto kwestionowaniem całej, kompleksowej wizji przebudowy/rozwoju zaprezentowanej w Programie i wymagałoby stworzenia zupełnie nowej koncepcji rozwoju, co w kontekście trafności celów zawartych w Programie byłoby niezwykle trudnym zadaniem.

O rozwiązaniach alternatywnych nie można, więc mówić w kontekście ogólnej koncepcji rewitalizacji obszaru Kowar, ale na etapie wdrażania LPR może się pojawić potrzeba/celowość wariantowania, uwzględniająca:

- wybór innych od pierwotnie zakładanych, funkcji dla poszczególnych obiektów/obszarów;
- wybór nieco innej koncepcji zagospodarowania/funkcjonowania poszczególnych obiektów/obszarów;
- zmiana priorytetów (kolejność działań);
- wybór szczegółowych rozwiązań technicznych i architektonicznych, sposobów wdrażania projektów miękkich, itp.

Metodologia opracowania Prognozy nakazuje dokonanie propozycji rozwiązań alternatywnych w stosunku do przewidywanych w projekcie dokumentu - rozwiązań, które pozwoliłyby osiągnąć zamierzone cele przy mniejszej skali uciążliwości i oddziaływań na różne aspekty środowiska (realizacja zamierzonych celów byłaby wówczas z punktu widzenia oddziaływań na środowisko bardziej efektywna – zostałyby osiągnięta przy niższych kosztach). Zadania przewidziane w LPR mają tylko nieznaczny wpływ na analizowane aspekty środowiska – większość ma charakter neutralny, a spośród tych oddziałujących na środowisko, obserwuje się przewagę oddziaływań pozytywnych, nad negatywnymi. Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą „silne” – to znaczy istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne będą raczej „słabe” (skala ich oddziaływania będzie raczej niewielka). Uwzględniając powyższe, należy więc stwierdzić, że poszukiwanie rozwiązań alternatywnych (istotnych z punktu widzenia ograniczania oddziaływania na środowisko) jest bezcelowe – gdyż zaproponowane działania pozwalają na realizację zakładanych celów przy niewielkich kosztach środowiskowych.

4.9. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.

Oddziaływania poszczególnych zadań ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji będą się nakładały, w przypadku ich równoczesnej realizacji. Harmonogram realizacji zadań zostanie tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, z drugiej zaś ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

Z uwagi na położenie geograficzne miasta Kowary oraz charakter zadań przewidzianych do realizacji w ramach LPR, nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych. Skutki realizacji LPR nie będą więc mieć znaczenia transgranicznego w rozumieniu art. 104 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zmianami).

5. Metody analizy realizacji LPR

Monitorowanie postępów realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary nastąpi przy użyciu przyjętych do tego celu wskaźników. Wskaźniki zostały określone w grupach wskaźników produktu i rezultatu oraz przypisane poszczególnych celom. Przy doborze wskaźników kierowano się dostępnością i wiarygodnością danych możliwych do pozyskania.

Wskaźnikami opisanymi w LPR odnoszącymi się bezpośrednio do realizowanych zadań są:

- Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej
- Powierzchnia budynku/pomieszczeń poddana renowacji
- Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkolnej i/lub specjalnej i/lub kształcenia ustawicznego i /lub edukacji specjalnej
- Liczba użytkowników korzystających z publicznych punktów dostępu do Internetu
- Liczba osób którzy skorzystali z programu

- Ilość godzin zajęć grupowych – 10 godzin / tydzień
- Przeprowadzone szkolenia - 2

6. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawowym celem prognozy jest ocena proponowanych skutków oddziaływania na środowisko działań proponowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz ustalenie, czy przyjęte cele i kierunki działań gwarantują bezpieczeństwo środowiska przyrodniczego oraz sprzyjają jego ochronie i zrównoważonemu rozwojowi. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 ze zmianami).

Przedmiot prognozy stanowi opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kowary. Dokument ten składa się z 3 odrębnych rozdziałów oraz z załączników. Zawiera rysunki, wykresy, fotografie oraz tabele i matryce logiczne przedstawiające: opis projektu, sytuacji wyjściowej, cel, produkty i rezultaty zadania, uzasadnienie konieczności realizacji, beneficjenta projektu, zakładane ryzyko, planowany termin realizacji, szacunkowy koszt oraz przyjęte wskaźniki.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Kowary jest zgodny z priorytetami i celami dokumentów strategicznych i programowych.

Dokumentami programowymi szczebla krajowego są:

- Polityka Ekologiczna Państwa
- Strategiczne Wytyczne Wspólnotowe dla Spójności na lata 2007-2013
- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
- Strategia Rozwoju Kraju w latach 2007- 2015

Dokumenty programowe szczebla regionalnego:

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2020;
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013.
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014;
- Strategia Rozwoju Miasta Kowary 2008 – 2015;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kowary;
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Kowary na lata 2004 – 2006 z perspektywą na lata 2007 – 2013;
- Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary;

- Plan Gospodarki Odpadami Gminy Miejskiej Kowary;

Projekty przewidziane do realizacji zostały opisane w tabelach z opisem podstawowych informacji dotyczących zadań podejmowanych w ramach projektu, uzasadnieniem konieczności realizacji, oraz problemach technicznych, które stały się przyczyną podjęcia inwestycji oraz strategiczne kryteria wyboru danego projektu do realizacji. Tabele zawierają również informację o komplementarności danego projektu z innymi przedsięwzięciami realizowanymi w ramach planu działań gospodarczych lub/i planu działań społecznych. Wskazano wskaźniki produktu i rezultatu osiągnięcia celów LPR miasta Kowary.

Główne cele projektów to:

Cel 1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców i rozwój turystyki

Cel 2. Działania na rzecz integracji i rozwoju dla przeciwdziałania ekskluzji społecznej

Rezultaty zrealizowanych projektów:

1. Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - 10200 m² + Etap II 2600 m²;
2. Powierzchnia budynku/pomieszczeń poddana renowacji – 678,10 m²;
3. Powierzchnia zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkolnej i/lub specjalnej i/lub kształcenia ustawicznego i /lub edukacji specjalnej – 413 m²;
4. Liczba użytkowników korzystających z publicznych punktów dostępu do Internetu 1000 osób;
5. Liczba osób którzy skorzystali z programu – 170 osób;
6. Ilość godzin zajęć grupowych – 10 godzin / tydzień;
7. Przeprowadzone szkolenia – 2;
8. Liczba osób którzy skorzystali z programu – 50 osób.

Działania przewidziane do podejmowania w Lokalnym Programie Rewitalizacji uwzględniają specyfikę gminy (opisaną wcześniej) a niemal każde z nich w mniejszym lub większym stopniu będzie oddziaływało korzystnie na stan środowiska. Zaniechanie podejmowania działań wynikających z zadań określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wpłynie niekorzystnie na wizerunek miasta, co w konsekwencji może doprowadzić do obniżenia jego naturalnej atrakcyjności turystycznej.

W wyniku realizacji ustaleń LPR nie zaistnieją straty w obszarach chronionych położonych w sąsiedztwie miasta, w tym zwłaszcza w sieci Natura 2000. Zadania przewidziane do realizacji nie są przedsięwzięciami, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000.

Na realizację przedsięwzięć, zaliczających się do przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które określono w § 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, ze zm.), zgodnie z art. 71 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Obowiązek uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zachodzi przed uzyskaniem jednej z decyzji określonych w art. 72 w/w ustawy, tj. np. przed uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji lokalizacyjnej celu publicznego oraz pozwolenia na budowę.

Realizacja zadań wpisanych do LPR korzystnie wpłynie na środowisko poprzez zmniejszenie energochłonności obiektu kubaturowego (poprawa termoizolacyjności); nawet w przypadku obiektu objętego ochroną konserwatorską (ograniczone możliwości stosowania zewnętrznego ocieplania murów), sama naprawa czy też wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz dachu daje istotne efekty termoizolacyjne, czyli zmniejszenie emisji oraz zużycia surowców energetycznych (ochrona środowiska o znaczeniu ponadlokalnym), zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczeniem i skażeniem środowiska gruntowo-wodnego – w przypadku remontu systemów kanalizacyjnych (znaczenie ponadlokalne, chociaż wątpliwe, aby zanieczyszczenia z wycieków migrowały w środowisku gruntowo-wodnym na większą odległość) czy zmniejszenie emisji komunikacyjnych (hałasu i spalin), w przypadku remontu ulic i modernizacji układu komunikacyjnego (usprawnienie tego układu – zmniejszenie jego energochłonności; znaczenie lokalne).

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż żadne z zaproponowanych w LPR przedsięwzięć polegających na: rewitalizacji budynków, przestrzeni publicznych, adaptacji budynków samodzielnie, nie należy do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów *w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko*.

7. Materiały źródłowe

1. Polityka Ekologiczna Państwa
2. Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Spójności (SWW) na lata 2007-2013;
3. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NRSO) na lata 2007-2013;
4. Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007-2015;
5. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku;
6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013;
7. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Jeleniogórskiego na lata 2006-2014;
8. Strategia Rozwoju Miasta Kowary 2008 – 2015;
9. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kowary;
10. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Miejskiej Kowary na lata 2004 – 2006 z perspektywą na lata 2007 – 2013;
11. Program Ochrony Środowiska Gminy Miejskiej Kowary;

12. Plan Gospodarki Odpadami Gminy Miejskiej Kowary;
13. Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2007 roku.
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.
14. Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2006 roku.
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.
15. Raport o stanie środowiska województwa dolnośląskiego w 2005 roku.
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.
16. Ocena stanu jakości rzek województwa dolnośląskiego w roku 2007.
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.